

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

JULIJ 2024

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh:

Končna redakcija: 16. 8. 2024

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za julij 2024

Julijski odzivi občinstva RTV Slovenija so bili zelo pestri in za poletni mesec tudi številni. 165 se jih je nabralo, med njimi pa ni bilo verižnih, ki včasih na hitro povečajo število odzivov.

Bili so posamični in na zelo različne vsebine in teme, kar kaže tudi njihova velika razpršenost na vse enote javnega zavoda. Na Televizijo Slovenija se je odzvalo samo 40 gledalcev, kar je bistveno manj kot običajno. Največ je k tako majhnemu deležu prispevalo zelo skromno število odzivov (samo 16) na Informativni program TV Slovenija, pa še med temi je bilo precej pohval in samo tri vsebinske pritožbe. Dve, o poročanju o toči v Slovenski Bistrici in o pohodu veteranskih organizacij na Triglav, sta se izkazali kot neupravičeni, napaka o letnici prve omembe Solkana pa se je zgodila. Voditeljica se je zanjo opravičila in za to prejela iskreno zahvalo gledalca. Kot neutemeljena se je izkazala tudi pritožba zaradi nenadne spremembe sporeda, ko je TV Slovenija ob odstopu Bidna od predsedniške kandidature zamaknila predvajanje oddaje Intervju, da je gledalce v večernih Poročilih seznanila z ozadji odstopa.

Kulturni in umetniški program je prejel pohvali za oddajo Zgodbe s prepaha in za prenos poletnega koncerta iz Schönbrunn, Razvedrilni program pa kritiko zaradi prenosa koncerta Steklasika, ki da ni (bil) primeren za javno medijsko in kulturno ustanovo.

Več odzivov kot običajno je bilo julija na Športni program TV Slovenija, seveda predvsem zaradi olimpijskih iger. Bolj kot na prenose in komentiranje, na katere gledalci niso imeli večjih pripomb, so se jezili na oglase in TV-prodajo med enim in drugim prenosom.

TV-prodaja je bila tudi sicer spet deležna več kritičnih odzivov, tako zaradi domnevne spornosti oglaševanih izdelkov kot tudi zaradi časa, ki ga »odžira« drugimi vsebinami. Mnogi so se ob tem spraševali, čemu plačujejo RTV-prispevek, če morajo kljub temu gledati dolge bloke TV-prodaje.

Največ kritičnih odzivov je bilo julija na velik delež ponovitev oddaj v poletnem času, tokrat je bil med njimi tudi odziv na ponovitve radijske oddaje Četrtek večer pesmi in napevov.

Med odzivi na radijske vsebine je julija sicer prevladovala glasba. Poleg četrtkove večerne oddaje je enega poslušalca zmotil tudi izbor glasbenih žanrov v nedeljski večerni glasbeni oddaji. Varuhinja je ob tem spomnila, da je tudi v preteklosti prejela nekaj pripomb za nedeljski večer na Prvem, v katerem si poslušalci želijo lahkotnejših vsebin, zato je ob pohvali kakovostni oddaji predlagala razmislek o umeščanju oddaj.

Zanimiv razmislek in odgovor direktorja Radia Slovenija je sprožil tudi poslušalec, z željo, da bi en radijski program predvajal samo slovensko glasbo.

Odzivov na MMC je bilo julija veliko (41), kar četrтина vseh. Neobičajno veliko je bilo pritožb in mnenj o novinarskih vsebinah. Za upravičena sta se izkazala dva odziva glede podpisovanja fotografij, zato je varuhinja uredništvu priporočila skrbnejše spoštovanje poklicnih meril, pri besedilu o kandidatki za predstavnico EU za zunanjepolitične zadeve pa je ugotovila le manjši odklon od spoštovanja nepristranskosti in obsega virov, ne pa tudi širjenja ruske propagande, kot sta očitala bralca.

Kar precej pozornosti so gledalci julija namenili tehničnim napakam, pa tudi jezikovnim napakam in zdrsom. Pri napisu »paralimpijske igre« se je pokazalo, da v širši javnosti ta izraz še ni udomačen, pri izrazu »poskus atentata« pa slabo poznavanje izvora besede.

Na dostopnost programov so julija prišli štirje odzivi. Za eno pritožbo je varuhinja presodila, da je bila neupravičena, upravičena je bila pritožba zaradi izpada podnapisov za gluhe in naglušne pri ponovitvi oddaje Črni Peter o Petru Vilfanu, oddaja Dnevna soba pa nima podnapisov, ker, kot so pojasnili na MMC-ju, za vsa podnaslavljanja nimajo dovolj sredstev.

Med pohvalami pa velja izpostaviti še odziv gledalca na predvajanje oddaje Istra e dintorni (Istra z okolico), ki jo pripravlja TV Koper – Capodistria v sklopu programa za italijansko narodno skupnost, po skoraj dveletnih prizadevanjih pa je letos končno dobila podnapise v slovenščini in jo je lahko predvajala tudi TV Slovenija 1.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	5
Dnevnik, 13. 7.: »Toča v Slovenski Bistrici, v Dnevniku pa samo 40 sekund«.....	5
Slovenska kronika, 15. 7.: Napaka pri letnici in zahvala voditeljici za opravičilo	5
(Ne)poročanje o 38. pohodu veteranskih organizacij na Triglav.....	6
Pohvale	7
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	8
Pohvali	8
III. RAZVEDRILNI PROGRAM.....	8
»S prenosom koncerta 5. 7. ste prestopili vse meje dobrega okusa«	8
IV. ŠPORTNI PROGRAM	9
»Vsi naši športniki si zaslužijo, da se o njih več govori in poudarja njihove dosežke«	9
Pohvala komentatorjema ob odprtju olimpijskih iger.....	10
Mnenji.....	10
V. SPLOŠNO.....	11
»Protestiram proti takemu spreminjanju vašega sporeda«	11
»Kako si dovolite, da do septembra ni nobenih oddaj, ampak samo ponavljanje!«	11
Opozorilo pri predvajanju programa, da vsebina ni primerna za otroke	12
RADIO SLOVENIJA	15
I. RADIO PRVI	15
»Menim, da bi morala oddaja V nedeljo zvečer imeti bolj pestro izbiro izvajalcev«.....	15
»Zakaj se je Pop panorama prenehala predvajati?«	16
Mnenje o ponovitvah Četrtkovega večera pesmi in napevov	16
II. RA SPLOŠNO.....	17
»Zakaj ni radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo brez reklam?«	17
MMC.....	19
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	19
»Spet o podpisih pod fotografijami«.....	19
»Hočem le, da spoštujete lastne poklicne standarde in lasten cehovski kodeks.«	20
»Propagirati ruske dezinformacije na javnem slovenskem mediju je nedopustno«	21
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	23
»Zakaj je ob zadnjih novicah, ki se tičejo napadov Izraela, onemogočeno komentiranje?«	23
»Pritožba zoper ravnanje administratorja«.....	24
Iz pravil komentiranja: Komentarij v tujem jeziku niso dovoljeni.....	25
III. STORITVE	26
»RTV 365 omejuje moj dostop do nekaterih vsebin iz razloga avtorskih pravic«	26
PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI	26

I.	TV KOPER - CAPODISTRIA.....	26
	Pohvala oddaji Istra z okolico in za njeno predvajanje na TV Slovenija 1	26
	RTV SLOVENIJA	27
I.	JEZIKOVNA KULTURA	27
	Prvi dnevnik, 11. 7.: Napačno naslavljanje gosta	27
	»To ni poskus atentata, to je atentat«	28
	»Napaka na ekranu v napačni besedi "paralimpijske" namesto "paraolimpijske"«	28
	Teletekst: Je Žigart osvojila oba naslova državnega prvaka ali prvakinja?	29
	Mnenji.....	31
II.	OGLAŠEVANJE.....	31
	»Ste najverjetneje edina nacionalna TV, ki svoj program nenehno rešeta z reklamami«	31
	»Ker sem prisiljen plačevati RTV-prispevek, ne želim poslušati reklam v tujih jezikih«.....	34
III.	TEHNIČNE ZADEVE	36
	»Zakaj se izvaja zatemnitev prenosov OI 2024 na HTV2?«	36
	»Pogosto opazim, da v Prvem dnevniku umanjajo podnaslovi v prispevkih s tujimi govorci«	37
	Odmevi, 30. 7.: »Uslužbenca MOL-a preimenovali v ...«.....	38
IV.	DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	38
	»Odziv na oddajo Prisluhnilo tišini, 29. 6. 2024«	38
	Nepodnaslovljen dokumentarni portret Črni Peter tudi ob ponovitvi, 20. 7.	43
	Oddaja Dnevna soba brez podnapisov za gluhe in naglušne.....	44
V.	RTV-PRISPEVEK	44
	Mnenje: »Strinjam se s povišanjem, ampak samo, če se zmanjša minutaža reklam«.....	44
	STATISTIKA	46

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 13. 7.: »Toča v Slovenski Bistrici, v Dnevniku pa samo 40 sekund«

Gledalec T. V. se je v odzivu pritožil nad premalo izčrpnim prispevkom v [Dnevniku, 13. julija](#), o neurju v Slovenski Bistrici:

»13. 7. je bila toča v Slovenski Bistrici, na vašem Dnevniku je bila reportaža dolga samo 40 sekund, kjer je ujma uničila vsaj 200 hiš in veliko kmetijskih površin. Nesorazmeren prispevek glede na škodo.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Pogledala sem Dnevnik na dan, ko je Slovensko Bistrico prizadela toča, 13. 7., ter naslednji dan in 15. 7.

13. julija, ko je Oplotnico in Slovensko Bistrico prizadela toča, je TV Slovenija o tem poročala v Dnevniku v dolžini skoraj dveh minut. Dnevnik si lahko ponovno ogledate [tukaj](#), prispevek o toči traja od 3.33 do 6.06. Težišče poročanja je bilo sicer o dogajanju v Oplotnici, omenjena pa je bila tudi Slovenska Bistrica.

Naslednji dan, 14. julija, je TV Slovenija o razdejanju v Slovenski Bistrici poročala z dolgim prispevkom Janeza Krušiča (od 14.33 do 16.26), torej spet skupaj skoraj dve minuti. Dnevnik 14. 7. je dostopen [tukaj](#).

TV Slovenija je o posledicah neurja v Slovenski Bistrici poročala tudi 15. 7. V oddaji Slovenska kronika (dostopna je [tukaj](#)), je o tem objavila uvodni, nosilni prispevek, trajal je od začetka do 2.13, torej je bil dolg več kot dve minuti.

Ugotavljam torej, da vaši očitki TV Slovenija niso upravičeni, saj je o toči v Slovenski Bistrici poročala kar tri dni zapored in dovolj podrobno. Verjetno ste spregledali oba najpomembnejša prispevka, v Dnevniku, 14. 7., in v Slovenski kroniki, 15. 7.

Vsekakor je seveda bolje tako, kot da prispevkov ne bi bilo, saj je TV Slovenija dolžna poročati o vsem pomembnem dogajanju doma in po svetu.

Slovenska kronika, 15. 7.: Napaka pri letnici in zahvala voditeljici za opravičilo

Gledalec G. H. je zaradi različnih letnic v [prispevku Slovenske kronike, 15. julija](#), na voditeljico naslovil vprašanje:

»Kdaj je bil prvič omenjen Solkan? Leta 1100, kot je rekla voditeljica, ali 1001, kot je bilo napisano in tudi pokazano na plošči?«

Voditeljica oddaje Slovenska kronika Lea Vornšek Pejovnik

Pravilna informacija je leto 1001, kot je bilo razvidno iz slike. Pri napovedovanju sem žal zamenjala številki, kar sem z obžalovanjem spoznala šele ob ogledu posnetka, sicer bi se seveda popravila že med oddajo v živo.

Opravičujem se za nastalo neljubo napako in zmedo, ki jo je ta povzročila, ter se vam hkrati zahvaljujem, da tako pozorno spremljate našo oddajo. Upam, da boste kljub mojemu lapsusu še naprej radi gledali zgodbe Slovenske kronike.

Prijeten dan vam želim in vse dobro.

Odziv gledalca:

»Ste edina, redka zaposlena na RTV SLO, ki je priznala napako in se opravičila. Rekel bom: veste, kaj je bonton in ste lepo vzgojeni. Vsa čast vam in velik poklon. Želim vam lep preostanek dneva.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN POHVALO

Spoštovana gospa Vornšek Pejovnik, zahvaljujem se vam za hiter odgovor, pojasnilo in opravičilo gledalcu. Varuhinja nenehno spodbujam strpno in prijazno komunikacijo med gledalci in programskimi ustvarjalci. Ob nenamernih napakah gledalcem tudi sama pojasnim, da se kljub skrbnemu delu napakam povsem ni mogoče izogniti.

Gledalcem pa veliko pomeni pojasnilo, saj tako programski ustvarjalci izkažete, da delate program zanje in da vam ni vseeno, če se vam pri delu zgodi napaka. Obenem pa pojasnila pomagajo gledalcem tudi razumeti, kako zapleteno in zahtevno je ustvarjanje televizijskega programa, saj se prav ob napakah izkaže, kaj vse mora delovati brezhibno, da je tudi na zaslonih brezhiben izdelek. Iz domačega naslonjača se namreč marsikaj zdi zelo enostavno in lahko, pojasnila napak pa pokažejo, da to ne drži.

Uspešno delo s čim manj napakami vam želim in vas lepo pozdravljam.

(Ne)poročanje o 38. pohodu veteranskih organizacij na Triglav

Gledalec **L. N.** je v odzivu vprašal, zakaj Televizija Slovenija v dnevnoinformativnih oddajah ni poročala o spominski prireditvi ob 38. pohodu veteranskih organizacij na Triglav 13. julija:

»Danes (op. a.: 13. 7. 2024) je bila na Pokljuki spominska prireditev 38. pohoda veteranskih organizacij na Triglav, kjer je med drugim nastopil tudi minister Poklukar. Kot gledalec vaših dnevnoinformativnih oddaj sem pričakoval novico ali kratek prispevek z navedene prireditve, pa ga žal nisem dočakal. Vas prosim za obrazložitev razloga za ne-objavo v vaših TV-oddajah.«

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Na odločanje o umeščanju posamezne novice v program vplivajo številni dejavniki - od uredniške presoje, trenutnih kadrovskih in tehničnih zmogljivosti do količine in teže dnevnih dogodkov in drugih. V konkretnem primeru v uredništvu dopisništev po Sloveniji žal niso imeli na voljo ekipe, ki bi tisti dan lahko pripravila poročilo tudi o tem dogodku.

DODATEN ODGOVOR VARUHNJE

Odgovoru uredništva dodajam, da je RTV Slovenija o 38. pohodu veteranskih organizacij na Triglav poročala na Radiu Slovenija v oddaji Dogodki in odmevi – prisluhnite ji lahko [tukaj](#), prispevek o srečanju se začne na času 17.20. Članek o dogodku in sklepnih slovesnosti je objavil tudi MMC, preberete ga lahko [tukaj](#).

Pohvale

Oddaji [Utrip, 20. 7.](#), in komentatorju Dejanu Ladiki

»Prenesite moje čestitke gospodu Dejanu Ladiki za odlično oddajo Utrip, ki ste jo predvajali v soboto, 20. julija 2024. Izbor vsebine, komentar, montaža. Sveže in ustvarjalno.« (I. M.)

Oddaji [Intervju, 30. 6.](#), in voditelju Jožetu Možini

»Danes popoldne (op. a.: 1. 7. 2024) sem iz arhiva gledal Vaše sinočnje srečanje z gospodom profesorjem Milčkom Komeljem. Veliki hvala in priklon Vam in gostu, ki me je preprosto navdušil s svojo intelektualno odličnostjo, duhovno etično senzibilnostjo do vrednot slovenske kulture, likovnega in estetskega izražanja Parnasa vsega slovenskega zapisanega z besedo, čopičem, svinčnikom ali kakorkoli, kar je izrazila sveta slovenska duša, jezik, roka ... Resnično me je gospod Komelj navdušil /.../ Hvala gospod Komelj za vsako Vašo iz srca in modrosti duha izrečeno besedo v tem čudovitem pogovoru /.../

Resnično veliki hvala gospod Možina za včerajšnjega gosta in vse, kar pošteno, strokovno, etično počnete na RTVS in v javnosti /.../« (D. V.)

Oddaji [Intervju, 28. 7.](#), in voditelju Jožetu Možini

»V nedeljo, 28. 7. 2024, ste na prvem televizijskem programu predvajali izjemno zanimiv intervju z novomašnikom Melom Kovicem, ki ga je pripravil dr. Jože Možina, voditelj oddaje Intervju. Ta mladi duhovnik iz koprške škofije me je navdušil s svojo karizmatično držo, iskrenostjo in pogumom. V pogovoru je razkril svojo pot od naravovarstvenega tehnika do duhovniškega poklica ter poudaril, da je človek ustvarjen za življenje, ne za smrt. Intervju je resnično vreden ogleda!

Njegova strast do vere in poslanstva je očitna, kar je navdihujoče za vse nas. Pogovor je bil poln globokih misli in premišljenih odgovorov, ki so nas spodbudili k razmišljanju o pomenu življenja in vere. Dr. Možina je znal postaviti prava vprašanja, ki so razkrila Kovicevo osebnost in njegovo vizijo za prihodnost. Intervju je bil izjemno poučen, a hkrati tudi ganljiv.

Izražam zahvalo in pohvalo za ta intervju, katerega ogled priporočam vsakomur, saj nam lahko ponudi vpogled v življenje in razmišljanje mladega duhovnika ter nas spodbudi k razmisleku o lastnih vrednotah in ciljih.« (M. V.)

»Posredujem oceno novinarju Jožetu Možini za zadnjo oddajo Intervju, dne 28. 7. 2024: 5+. Razlogi za takšno oceno so: izbor osebe za gosta oddaje, tema pogovora /.../, novinar Jože Možina se je zelo dobro pripravil za to oddajo /.../. Novinarju Jožetu Možini iz srca želim, da bi nam v prihodnosti posredoval podobne oddaje.« (P. S.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Pohvali

Ustvarjalcem Zgodb s prepaha

»Vse pohvale ustvarjalcem Zgodb s prepaha! Odlično zamišljeno in izvedeno, z veseljem sem jih gledala. In bi še :) Zelo podpiram javno RTV in držim pesti za dvig RTV-prispevka!« (K. B.)

Urednica Uredništva izobraževalnih oddaj TV Slovenija Katja Stamboldžioski

Veseli nas, da je bila serija opažena in pohvaljena ter da smo lahko ponudili novost našim gledalcem.

ODGOVOR VARUHINJE

Iskreno se vam zahvaljujem za poslano pohvalo. Niz oddaj je sicer nastal v zunanji produkciji, za izbor in umestitev v primeren čas predvajanja pa imajo zasluge tudi programski ustvarjalci TV Slovenija. Šlo je za zahtevno ekranizacijo razmeroma netelevisičnih vsebin in kor varuhinja gledalcev sem vesela, da vam je TV Slovenija ponudila kakovostno, zanimivo in gledljivo vsebino o pomembnih, a spregledanih temah in ljudeh.

Za Poletni koncert iz Schönbrunna 2024, 12. 7.

»Spet ste nam polepšali poletni sobotni večer! Prekrasen koncert Dunajskih filharmonikov ob prijetnem in nevsiljivem slovenskem komentarju. Verjetno smo TV-gledalci bolj uživali kot nepregledna množica v parku Schoenbrunna. Hvala, RTV Slovenija!« (A. in I. D.)

V. d. urednika Uredništva glasbenih in baletnih oddaj TV Slovenija Daniel Celarec

Hvala za vaš lep odziv. Me in nas veseli, da smo vam s predvajanjem Poletnega koncerta Dunajskih filharmonikov iz Schönbrunna, ki ga predvajamo vsako leto tudi na TV Slovenija, polepšali poletni večer.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

»S prenosom koncerta 5. 7. ste prestopili vse meje dobrega okusa«

Gledalka B. M. se je odzvala na koncert [Steklasika](#), ki je bil na sporedu 5. julija na TV SLO 1:

»Vem, da je petek zvečer na 1.programu namenjen lahkotnejši glasbi za širše občinstvo, toda s prenosom koncerta 5. 7. 2024 iz Gallusove dvorane CD ste prestopili vse meje dobrega okusa. /.../ Zelo se strinjam z zvišanjem RTV-prispevka in tudi zagovarjam gledanje vaših programov, kljub številnim možnostim, ki jih imamo na voljo, toda prosim, ne podcenjujte zahtevnosti gledalcev. Poslanstvo RTV SLO je dvigovati nivo kulture in izobraževati, ne pa poneumljati.«

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Koncert Steklasika smo predvajali potem, ko nam ga je ponudil zunanji producent. Zaradi preskromne lastne produkcije potrebujemo namreč tudi tovrsten način sodelovanja. Presodili smo, da sta vsebina in produkcija koncerta dovolj kvalitetni in smo ga zato ponudili na ogled našim gledalcem. Petkov večerni termin je praviloma namenjen za oddaje z narodno-zabavno glasbo in za koncerte lahkotnejše popularne glasbe in menim, da koncert Steklasika ni v ničemer izstopal iz teh okvirjev.

Veseli bi bili sicer bolj natančnega odziva, kaj točno je bilo v oddaji narobe, ali glasbeni del ali govorni del ali tehnična kvaliteta oz. produkcija, potem bi lahko bil odgovor tudi bolj natančen.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za poslane pripombe. Odgovorni urednik je primerno utemeljil uredniško odločitev za predvajanje koncerta, ki vas je zmotil. Žal niste podrobneje utemeljili, kaj konkretno je bilo podcenjujoče do gledalcev.

Strinjam se z vami, da je poslanstvo RTV Slovenija dvigovanje kulture, izobraževanje in informiranje. Toda zakon nalaga RTV Slovenija tudi vrsto drugih nalog, med drugim razvedrilne vsebine, ki morajo zajeti čim širši nabor različnih vsebin in žanrov, tudi glasbenih. To zahtevajo od programskih ustvarjalcev RTV Slovenija tudi Programski standardi, v katerih med drugim v točki 1, ki govori o univerzalnosti, piše:

»Programske vsebine in storitve so namenjene in dostopne vsem družbenim skupinam pod enakimi pogoji in nikogar ne izključujejo«.

Točka 4 pa programskim ustvarjalcem nalaga zagotavljanje raznolikosti in povezovalnosti:

»Vsebine in storitve, ki so namenjene socialno, generacijsko, interesno, vrednostno in nazorsko raznoliki družbi, so ustvarjene v različnih žanrih in posredovane preko različnih medijev in kanalov«.

Raznolikost pomeni tudi raznolikost občinstva glede glasbenih okusov oziroma žanrov glasbe. Zato programskim ustvarjalcem v primeru, ko predvajajo vsebino, ki ni všeč določenemu krogu občinstva, ne moremo očitati podcenjevanja občinstva, temveč s tem dejansko izpolnjujejo poslanstvo zagotavljanja vsebin za različna ciljna občinstva.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

»Vsi naši športniki si zaslužijo, da se o njih več govori in poudarja njihove dosežke«

Gledalka I. L. je v odzivu zapisala prošnjo, naj v poročanju z olimpijskih iger vedno povejo tudi rezultate slovenskih športnikov:

»Prosila bi, če lahko vsakič, ko poročate o rezultatih po posameznih panogah, poročate tudi o rezultatih naših športnikov – tudi, če niso vedno odlični, in čeprav ste to povedali že večkrat. Različno se vključujemo v programe in brskanje po rezultatih na ostalih spletnih platformah ni

ravno priročno. Konec koncev si naši športniki - vsi - zaslužijo, da se o njih več govori in poudarja njihove dosežke.»

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Naš cilj je, da v živo ali z najmanjšim zamikom pokažemo nastope slovenskih športnikov. Da to lahko uresničimo, poleg TV SLO 2 za prenose Slovencev uporabljamo tudi TV SLO 1 in TV SLO 3. Tudi naše informativne oddaje so usmerjene k poročanju o naših športnikih.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Včeraj dopoldne (op. a.: 28. 7. 2024) sem gledala TV SLO 2 pred začetkom prenosa rokometne tekme Slovenija : Južna Koreja. V programu pred tekmo je bilo podrobno opisano vse, kar je bilo v nedeljo na sporedu v povezavi s slovenskimi športniki; tudi zvečer v Dnevniku je bilo temu namenjenega nekaj časa, veliko seveda v Športu po Dnevniku. Menim, da TV Slovenija posveča slovenskim športnikom na OI v Parizu dovolj pozornosti, tako v športnih programih kot tudi v drugih informativnih oddajah.

Gledalka se je odzvala:

»Zahvaljujem se vam za hitre in korektne odzive. Prenosi z OI so odlični in morda sem prvi dan reagirala kar na prvo žogo (ko sem res z zamudo začela spremljati prenose in sem nato iskala informacije za nazaj).«

Pohvala komentatorjema ob odprtju olimpijskih iger

»Iskreno moram izredno pohvaliti komentiranje obeh novinarjev RTV SLO, g. Lavrenčiča in g. Jerkovića, za izvrstno komentiranje otvoritvene slovesnosti olimpijskih iger v Parizu 2024! Odlična sta in vedno sem zelo zadovoljna, kadarkoli komentirata dogodke ali vodita oddaje v studiu. Vse pohvala njima.« (M. H.)

Mnenji

O prireditvi ob predstavitvi športnikov za olimpijske igre v Kopru, 11. 7.

»Prenos prireditve ob predstavitvi športnikov za OI je bil katastrofalen. Produkcija je bila zanič /.../ zvok zamujal, kamera kar nekam bežala ... voditelja katastrofalna. Kot da bi oddajo pripravili in producirali študenti in ne profesionalci. Popolnoma pod nivojem za RTV. Ena najslabših oddaj, kar sem jih gledal in nisem edini s tem mnenjem oz. kritiko.« (V.)

O prenosu in komentiranju uvodne slovesnosti olimpijskih iger, 26. 7.

»Prenos otvoritvene prireditve ni bil zvočno uravnotežen. Komentatorja sta bila preglasna in sta preglasila ves program otvoritvene prireditve.« (S. P.)

V. SPLOŠNO

»Protestiram proti takemu spreminjanju vašega sporeda«

Gledalka **D. Z.** se je odzvala na nenadne spremembe sporeda TV SLO 1 v nedeljo, 21. julija:

»Protestiram proti takemu spreminjanju vašega sporeda, kot se je zgodilo zdaj (op. a.: 21. 7. 2024) in ste uvrstili Poročila pred predvidenim Intervjujem. Vaš razlog, da ste to storili, ker je Biden odstopil od predsedniške kandidature, je /.../. Mar je Slovenija kolonija ZDA? Želim si, da takih sprememb ne bi bilo več.«

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Uredniška odločitev je bila, da gredo Poročila prej. Prvič od leta 1988 se je zgodilo, da je kandidat za predsednika ZDA odstopil.

Trudimo se, da čim manj posegamo v program in njegove spremembe, tokrat se nam je zdelo upravičeno - po poskusu atentata na republikanskega kandidata se je zgodil še odstop demokratskega kandidata.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Že dobri dve leti opozarjam vodstvo TV Slovenija, da **mora biti TV-spored čim bolj stabilen in predvidljiv**, da lahko prihaja do sprememb samo v primeru izrednih dogodkov, kot so hujše naravne nesreče, vojna ali dogodki, ki odločilno vplivajo na dogajanje v Sloveniji ali po svetu.

Menim pa, da je bila v nedeljo, 21. julija, sprememba večernega sporeda na TV SLO 1 upravičena, saj se je TV Slovenija odzvala na dogodek, ki je pomemben in zanimiv za ves svet.

TV Slovenija se mora odzivati na zelo pomembne dogodke v svetu tudi s prilagajanjem sporeda.

Izstop ameriškega predsednika iz tekme za nov mandat vsekakor sodi med take dogodke. Poleg tega so pomembni razlogi za spremembo programa tudi zanimivost dogodka in pričakovanje javnosti, da je o zanimivih dogodkih obveščena čim prej. Od javne medijske hiše pa pričakuje tudi, da ji predstavi ozadja in posledice takšnih dogodkov.

»Kako si dovolite, da do septembra ni nobenih oddaj, ampak samo ponavljanje!?!«

Gledalki in gledalca je razjezil prevelik obseg ponovitev in premalo premiernega programa v poletnem času. Navajamo odzive:

»Kako si dovolite, da zaprete trgovino do meseca septembra in da ni nobenih oddaj, ampak samo ponavljanje!?! Za vas je važen dopust, ne pa delo, kajne? Da o reklamah človek ne govori, se bojim, da boste postali reklama TV! Ali pa Herta TV, tu nekje ste! Kako bi zgledalo, če bi vsi zaprli do meseca septembra? Verjetno bi država propadla, kajne? Pa bi še radi višjo naročnino. Se sprašujem, za kaj že, za predvajanje reklam in za ponavljanje starih oddaj? Grozno!« (D. Š.)

»Poletje je za starejše čas, ko so še boljši gledalci televizije, kot so že sicer, najboljši! Vi pa nas dobesečno ponižujete s programom, kjer si lahko že n-tič ogledamo v glavnem ponovitve. Tudi tistih nekaj aktualnih oddaj je zelo okrnjenih. Protestiram!« (D. L.)

»Že več kot 30 let sem redna gledalka TV Slovenija, vendar tako slabega programa in toliko ponovitev, kot jih je trenutno na programu, še ni bilo. Meni se zdi to res podcenjevanje gledalcev. Razumem, da so dopusti tudi na RTV-ju, je pa število zaposlenih tako veliko, da res ni nobenega razloga, da gledamo same ponovitve oddaj, ki so bile tudi že večkrat ponavljane. Še film tedna, ki je bil vsa leta ikoničen, je ponovitev. Res sem razočarana in dvomim, da se lahko vse to zapakira pod premalo sredstev ...« (I. C.)

ODGOVOR VARUHINJE

V poletnem času ima večina televizij v Sloveniji, podobno tudi TV Slovenija, zelo veliko ponovitev. Varuhinja zato prejemam vsako poletje veliko pritožb prav zaradi množice ponovitev, gledalke in gledalci mi sporočajo, da poleti »nimajo kaj gledati«.

Zato sem ob pripravi Programsko-produkcijskega načrta že dve leti zapored pozvala vodstvo, naj program načrtuje tako, da je tudi poleti na sporedu dovolj premiernih oddaj. Letos so pozivu in opozorilom gledalk in gledalcev deloma prisluhnili in so tako v terminu Tarče vsak četrtek zvečer na sporedu oddaje Pogovori o prihodnosti, v terminu Globusa, ki ga vsa poletja ni bilo, so oddaje o Slovencih v Italiji, Avstriji, na Hrvaškem in Madžarskem. 4. avgusta bo na sporedu posebna oddaja ob prvi obletnici poplav.

Ljubitelji športa so lahko na TV SLO 2 spremljali Evropsko prvenstvo v nogometu (vsaj deloma) in kolesarsko dirko po Franciji, v petek so začeli s prenosi tekem na olimpijskih igrah, že pred njimi je bilo na sporedu nekaj predolimpijskih oddaj, 23. in 24. avgusta bo prenos dobrodelnega gala večera poslovnih tekme Gorana Dragiča.

TV Slovenija je posnela in v dveh delih predvajala tudi gala koncert Poletna noč, 7. julija festival Melodije morja in sonca, 7. junija pa koncert Praške filharmonije iz Cankarjevega doma.

Oddaje Kultura v poletni izvedbi so redno na sporedu med delovniki.

Ob ponedeljkih ob 20. uri je na TV SLO 1 premierno na sporedu 2. sezona uspešne serije Vrnitev iz raja. Niz šestih nadaljevanj se je začel 1. julija in bo trajal do sredine avgusta. Nekaj informacij o poletnem programu RTV Slovenija je na voljo v sporočilu za javnost [tukaj](#).

Kljub temu je tudi letošnji poletni spored poln zapisov »ponovitev«. Deloma je to tudi posledica pomanjkanja finančnih sredstev. RTV Slovenija je javni zavod, ki se pretežno financira iz RTV-prispevka (v letu 2023 je imel 139,76 milijona evrov prihodkov, od tega 99,18 milijona evrov iz RTV-prispevka, 14,91 milijona evrov iz oglaševanja, 11,91 milijona evrov drugih komercialnih prihodkov). RTV-prispevek pa je nespremenjen že od leta 2012.

Opozorilo pri predvajanju programa, da vsebina ni primerna za otroke

Gledalko **M. Ž.** je med gledanjem britanske dokumentarne oddaje Morske duše, ki je bila na sporedu 21. julija, "zmotilo" opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke. Povzemamo odziv:

»Kar naprej je v različni oddajah na TV SLO opozorilo, da ni primerno za otroke oz. da morajo gledati v spremstvu staršev ali skrbnikov. Npr. oddaja Morske duše, TV SLO 2, dne 21. julija, informativno dokumentarna oddaja o življenju kitov - opozorilo, da ni za otroke. Mislim, da bi moralo biti priporočilo, da jo naj gledajo otroci in mladostniki, ne da se jih odganja stran.

Opozorilo, da ni primerno za otroke, naj bo pri poročilih, Tarči, soočenjih politikov, to ni primerno za otroke, saj tu gledajo vojne, poslušajo neprimerno komunikacijo in vidijo marsikaj, kar ne vpliva ustrezno na razvoj mladih. Pa tudi marsikatera risanka ni ustrezna za otroke.

Predlagam, da proučite, kaj je na TV SLO primerno, vzgojno, pozitivno, spodbujajoče za razvoj otrok in kaj ne.»

Urednica Uredništva otroškega in mladinskega programa TV Slovenija Martina Peštaj

Programske vsebine označujemo in jih časovno umeščamo v spored glede na Splošni akt o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah:

https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=AKT_1277.

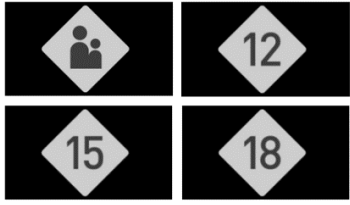
Po njem moramo označiti igrane, dokumentarne in animirane vsebine, ki bi bile lahko neprimerne za otroke in mlade. Te oznake so zgolj priporočilo staršem in skrbnikom otrok, opozarjajo pa, da bi lahko bili otrokom pod označeno starostjo določeni prizori neprimerni in bi jim utegnili škodovati. Starši oziroma skrbniki pa lahko po svoji lastni presoji odločijo, ali je vsebina primerna za njihove otroke ali ne. Za vsebine, zlasti tam, kjer se porajajo dvomi o pravilni oznaki za primerno starost, se dogovarjamo/usklajujemo z Akos-om, ki je naš regulator. Menimo, da so naše oznake vsebin primerne in so pogosto v pomoč staršem, ko izbirajo vsebine, ki jih gledajo otroci.

Vsebine, ki so specifično namenjene otrokom in mladim, nastajajo v okviru Uredništva otroških in mladinskih oddaj. Uredništvo strokovno, premišljeno in predano pripravlja oddaje, namenjene različnim starostnim skupinam, pri tem pa posveča posebno pozornost psihološkemu razvoju otrok in njihovim lastnostim v določenem starostnem obdobju. Urednice oddaj se pogosto izobražujejo in posvetujejo s strokovnjaki z različnih področij. Uredništvo vodi medijska psihologinja, ki se še posebej poglobljeno posveča raziskovanju primernosti vsebin za zdrav razvoj otrok in mladih. Kot selektorica risank in tujih serij za otroke in mlade iz širokega nabora svetovne produkcija izbira najkakovostnejše programe, ki ne vsebujejo nasilja, so v skladu z obče sprejetimi vrednotami in spodbujajo zdrav psihološki razvoj otrok in mladih. Glede na dosedanje odzive otrok in staršev mislimo, da nam to dobro uspeva. Bomo pa tudi v prihodnje zelo pozorni na vsebine, ki jih ponujamo našim mladim gledalcem.

ODGOVOR VARUHINJE

Veseli me vsi odzivi, ki kažejo pozorno spremljanje vsebin RTV Slovenija, pa tudi skrb za razvoj otrok in mladostnikov. To je izjemno pomembno področje, ki sooblikuje nosilce prihodnjega razvoja družbe in odnosov v njej.

Mediji imajo na razvoj otrok in mladostnikov velik vpliv, zato nekaj pravil glede tega določa [Zakon o medijih](#), ki med drugim v programih za otroke omejuje oglaševanje, ne določa pa (več) zaščite pred neprimernimi vsebinami, razen pred pornografijo. Podrobneje pa to ureja [Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah](#). Ta izdajateljem televizijskih programov nalaga, da programske vsebine, ki bi otrokom in mladoletnikom utegnile škodovati, ustrezno zaščitijo oziroma označijo. Zato jih morajo pred predvajanjem opremiti z ustreznim zvočnim ali slikovnim opozorilom, med predvajanjem pa označiti z ustreznim slikovnim (vizualnim) simbolom:

Kaj je primerno za katero starost, podrobneje ureja [Splošni akt o zaščiti otrok in mladoletnikov v TV programih](#). Izdajatelji televizijskih programov za enostavnejše in zanesljivejše razvrščanje programskih vsebin uporabljajo informacijsko podprt sistem [Gledoskop](#), ki vsebuje tudi javno dostopno bazo vseh že klasificiranih vsebin, opremljeno s piktogrami, ki pojasnijo razloge za starostno priporočilo. Nadzor nad izvajanjem Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah in Splošnega akta o zaščiti otrok in mladoletnikov izvaja Agencija za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS).

Glede vašega predloga, »naj bo opozorilo, da ni primerno za otroke, pri poročilih, Tarči, soočenjih politikov ipd., ker tam gledajo vojne, poslušajo neprimerno komunikacijo in vidijo marsikaj, kar ne vpliva ustrezno na razvoj mladih«, izpostavljam zakonsko določbo Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki informativnih vsebin ne uvršča med škodljive, razen v naslednjih primerih:

»Če se v informativnih programskih vsebinah pojavijo prizori, ki bi lahko škodovali telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok ter se upravičeno prikazujejo z namenom informiranja javnosti (prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja ipd.), mora biti dovolj zgodaj pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Ponudniku omenjene programske vsebine ni treba označiti z akustičnim in vizualnim opozorilom iz prejšnjega odstavka.«

Sicer je pomemben tudi čas predvajanja morebiti škodljive vsebine. Zakon o njem pravi:

»Programske vsebine iz prvega odstavka tega člena, ki niso primerne za otroke do 15. leta, se lahko na linearnih avdiovizualnih medijskih storitvah predvajajo po 20. uri in najpozneje do 5. ure, na nelinearnih avdiovizualnih medijskih storitvah pa so lahko dostopne časovno neomejeno in brez tehnične zaščite.«

Strožja pravila in večja zaščita otrok torej veljajo v dnevnem času, ne veljajo pa za informativne vsebine.

Kot je razvidno iz odgovora urednice, pa tudi iz vsebin, ki jih predvaja RTV Slovenija, posveča javni zavod skrb za otroke in primernemu označevanju vsebin zelo veliko pozornosti in je glede tega lahko zgled mnogim drugim medijem.

Seveda so kljub temu otroci dnevno izpostavljeni mnogih škodljivim vsebinam na številnih elektronskih medijih. Njihova dostopnost je tako velika in razširjena, da je samo zakonsko varovanje pogosto prešibko. Pomembno vlogo zato lahko odigrajo starši, tudi s tem, da otroke sproti seznanjajo s pastmi medijev, jim razlagajo stvari, vsebine gledajo skupaj z njimi. Največ pa seveda zanje storijo, da so več z njimi brez zaslonov, da jim ponudijo kakovostne slikanice in knjige, da jih spodbujajo k zanimivim otroškim igram ...

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

»Menim, da bi morala oddaja V nedeljo zvečer imeti bolj pestro izbiro izvajalcev«

Poslušalec U. J. se je odzval na oddajo V nedeljo zvečer z Branetom Rončelom:

»Imam vprašanje v zvezi z izborom glasbe na prvem radijskem programu v oddaji V nedeljo zvečer, katere izbiro pripravlja Brane Rončel. Predvsem me zanima, zakaj moramo v poletnem terminu oddaje poslušati samo latino ameriško zvrst glasbe. V zimskem terminu pa se v pretežni meri predvajajo samo eni in isti izvajalci jazza, fusiona, rocka in bluesa.

Menim, da bi morala oddaja V nedeljo zvečer imeti glasbeno opremo, sestavljeno po vzoru nekdanjih oddaj Dragana Buliča, ki so vsebovale veliko bolj pestro in široko izbiro izvajalcev in s tem tudi veliko več različnih zvrsti glasbenih žanrov, zaradi česar so bile njegove glasbene oddaje dosti bolj zanimive in poučne.«

Urednik oddaje Brane Rončel

Oddaja V nedeljo zvečer na Prvem že osem let njenega trajanja v živo predstavlja sidrišče multikulturnega glasbenega izbora, ki je sestavljen iz množice glasbenih žanrov: jazza, bluesa, rocka, funka, R & B - ja, soula, popa, salse, latino - jazza z različnih celin in držav – Afrike, Brazilije, Kube ...

Izvajalci pa so največji še živeči predstavniki naštetih zvrsti, kakor seveda tudi tisti, ki so jih s svojim pionirskim ustvarjalnim procesom oblikovali skozi zgodovino glasbe. To je odgovor na vašo dilemo o pestrosti glasbene vsebine oddaje. Sicer pa hvala za komentar in pripombe.

Urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva na Radiu Prvi Matej Jevnišek

Sam dodajam še naslednje: Oddaja se ne uklanja trendom in raziskuje polje glasb sveta, ki morda v drugih radijskih terminih ne pridejo toliko do izraza. Vsekakor pa predstavlja avtor tudi domačo glasbeno ustvarjalnost, domače festivale in gosti različne goste s področja žanrsko izjemno širokega polja glasbene ustvarjalnosti in poustvarjalnosti.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovoroma varuhinja dodajam, da sta tako urednik oddaje kot tudi urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva pojasnila vsebinsko zasnovo oddaje.

Verjetno pa, če prav razberem iz vašega dopisa, vsebinska zasnova oddaje ni po vašem glasbenem okusu oziroma po vašem mnenju ponuja preozek nabor glasbenih zvrsti.

Menim sicer, da je poslanstvo Radia Slovenija predvajanje vseh glasbenih žanrov, tudi zelo posebnih, nekomercialnih, ki zanimajo ožji krog ljudi in zato na drugih radijskih postajah ne dobijo programskega časa. Pomembno je tudi, da so te glasbene oddaje primerno strokovno vodene. Brane Rončel je nedvomno vrhunski poznavalec teh glasbenih žanrov in škoda bi bila, če RTV Slovenija njegovega znanja ne bi delila s širšo javnostjo.

Je pa na mestu vprašanje, ali je oddaja s takšnim glasbenim izborom umeščena v najprimernejši programski čas. V zadnjih dveh letih sem prejela nekaj pripomb (najmanj štiri) glede nedeljske večerne glasbene oddaje na Prvem. Poslušalke in poslušalci so v njih menili ali izražali željo, da bi bil nedeljski večer namenjen glasbeni oddaji z lahkotnejšo in vedrejšo glasbo, ki jo poslušča širše občinstvo.

Zato bom priporočila Prvemu programu Radia Slovenija razmislek, ali bi bilo smiselno razporediti glasbene oddaje nekoliko drugače.

»Zakaj se je Pop panorama prenehala predvajati?«

Poslušalec U. J. je ob zahvali za odgovore glede oddaje V nedeljo zvečer postavil še eno vprašanje:

»/.../ Zakaj se je na Prvem programu Radia Slovenija prenehala predvajati oddaja Pop panorama? Oddaja je imela v svoji glasbeni opremi namreč vse to, kar navajate v odgovoru. Ogromno in toliko kvalitetne, raznovrstne ter prefinjeno izbrane muzike, zaradi česar nam je nekaterim zelo polepšala ne samo večere, ampak tudi dneve. Zato vas prosim, da mi v odgovoru navedete razloge, zakaj se je Pop panorama prenehala predvajati.«

Urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva na Radiu Prvi Matej Jevnišek

Razloga za ukinitve sta pravzaprav dva, prvi je jesenska finančna situacija, ki se je zgodila na javnem zavodu RTV Slovenija. Zato sem se odločil prevetrili glasbeno ponudbo Glasbenega uredništva na Prvem. Nekaterim vsebinam smo se žal morali odpovedati, med drugim omenjeni Pop panorami. Pri tej odločitvi me niti slučajno ni gnala ideja o brezkompromisnem finančnem prihranku, ampak sem po pregledu produkcije vsebin Glasbenega uredništva ugotovil, da je Pop panorama zelo podobnega formata kot oddaja Godbe z zgodbo, ki jo je že takrat ustvarjala zaposlena kolegica in jo še vedno. No, to pa je drugi razlog, ki je na koncu rezultiral v ukinitvi oddaje. Vem, oddaji nista identični, sta si bili pa zelo podobni ter se glasbeno in vsebinsko dotikali podobnih, če ne enakih žanrov in tem. Skratka, za ohranitev kljub vsemu pestre glasbene ponudbe smo se morali nečemu tudi odpovedati. Okusi pa so seveda zelo različni.

Mnenje o ponovitvah Četrtkovega večera pesmi in napevov

»Trenutno poslušam oddajo Naj živi vesela družba na Radiu Sora. V juliju smo, čas dopustov, pa pripravijo sveže novosti v narodnozabavni glasbi.

V vednost ustvarjalcem Četrtkovega večera, ki imajo poletno shemo, kjer samo ponavljajo stare oddaje. In tudi med letom ne zmorejo pripraviti vsak teden nove oddaje, vsaj ena - zadnja v mesecu - je bila v pomladnem času ponovitev. /.../ Lahko se malo zamislijo, kdo bo še poslušal oddaje, ki jih nekateri že znamo na pamet, tolikokrat smo jih že slišali.« (F. J.)

II. RA SPLOŠNO

»Zakaj ni radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo brez reklam?«

Poslušalec D. L. je že junija na Upravo RTV Slovenija naslovil vprašanje; slednja je vprašanje preposlala varuhinji. Ker se je poslušalec na odgovor varuhinje julija odzval z novim vprašanjem, objavljamo celotno korespondenco v tem poročilu:

»Imam samo eno vprašanje, in sicer, zakaj ni na Štajerskem oz. v Podravju, točneje Mariboru, nobenega radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo 24/7 brez nadležnih reklam.«

ODGOVOR VARUHINJE

Varuhinja nisem najboljši naslov za odgovor na vaše vprašanje, ker je lahko zanj primeren vsak, ki bi lahko vzpostavil radijsko postajo brez nadležnih reklam, ne samo RTV Slovenija.

Zato vam lahko odgovorim le splošno in glede na poznavanje stanja na medijskem področju. Zasebne radijske postaje se večinoma financirajo s prihodki od oglaševanja, le majhen delež prihodkov dobijo iz javnega razpisa Ministrstva za kulturo.

RTV Slovenija, javni zavod, ima osem radijskih programov: tri nacionalne (Prvi, Val 202, Program Ars), enega za tujo javnost (Radio Si), dva regionalna (Radio Koper, Radio Maribor) in dva za narodni skupnosti (Radio Capodistria za italijansko narodno skupnost in MMR za madžarsko narodno skupnost). [Zakon o RTV Slovenija](#) opredeljuje naloge javne službe, ki jih mora opravljati RTV Slovenija, določa pa tudi financiranje te javne službe. Zanj je predvidel obvezen RTV-prispevek, pa tudi prihodke od oglaševanja. RTV-prispevek predstavlja večino prihodkov iz RTV-prispevka, ne pa vseh. Kot je zapisano v Letnem poročilu RTV Slovenija 2023, je imela lani RTV Slovenija 134,1 milijona evrov prihodkov, od tega 99,1 milijona evrov iz RTV-prispevka in 14,9 milijona evrov iz oglaševanja, 11,9 milijona evrov drugih komercialnih prihodkov.

Prihodki od oglaševanja pomenijo tudi umeščanje oglasov v vse programe RTV Slovenija, tudi radijske. Glede na trenutno finančno stanje se torej RTV Slovenija oglasom ne more odreči. Bi pa to bilo možno, če bi ustanovitelj, država, določila drugačen način financiranja ali drugačno javno službo.

RTV Slovenija torej za zdaj ne more imeti radijske postaje brez oglasov. Da bi ena od radijskih postaj predvajala samo slovensko glasbo, pa bi morala sprejeti takšno uredniško odločitev. Sedanje programske zasnove radijskih programov RTV Slovenija tega ne predvidevajo. Prvi program Radia Slovenija predvaja nekaj manj kot 60 odstotkov slovenske glasbe, Val 202 okrog polovico vse glasbe.

Upam, da sem vsaj nekoliko osvetlila področje, ki vas zanima.

Odziv poslušalca na odgovor varuhinje:

»Hvala Vam za izčrpno pojasnilo, ampak to jaz vse vem. Če nekoliko pojasnim, se je moje vprašanje nanašalo v prvi vrsti, zakaj ni možno vrteti samo slovenske glasbe na našem koncu. Vsi plačujemo prispevek, zato bi želeli tudi, da je možno poslušati slovensko glasbo.

Dobro, bom nekoliko omilil: bi tudi reklame sprejel, če res ni dovolj denarja od obveznih prispevkov. Pričakujem od Vas, da to vprašanje naslovite na ustrezne naslove, saj menda ste naš varuh ali se motim?«

Direktor Radia Slovenija Mirko Štular

Programi Radia Slovenija sledijo javnemu interesu in v zasnove so vključene tako vsebine, ki zanimajo širok krog poslušalcev, kot tudi tiste, ki so namenjene manjšim, specifičnim skupinam poslušalcev. Tudi pri glasbi skušamo zadostiti čim širšemu krogu, zato na posameznih programih, glede na njihov format in usmeritev, predvajamo veliko različnih glasbenih zvrsti, od zabavne glasbe, klasične glasbe, jazza, zborovske in narodne glasbe, tudi narodno-zabavno in popularno, če jih omenimo le nekaj. V skladu z našim poslanstvom tudi spodbujamo in podpiramo avtorstvo nove slovenske glasbe z vseh področij. Deleži slovenske glasbe so zakonsko predpisani za vse naše programe in te dosegamo na vseh programih Radia Slovenija, na večini ta delež tudi presegamo.

Zakaj torej nimamo posebnega programa samo s slovensko glasbo? Ker v tem trenutku s programi, ki jih imamo z zakonom predpisane, težko namenimo enega samo slovenski glasbi, še posebej, ker poslušalci izrazito poudarjajo pomen naše informativne vloge na celotnem območju, nacionalnem in lokalnem, predvsem pa to, da moramo zadostiti širokemu segmentu javnosti in zelo različnim okusom, pričakovanjem. V Sloveniji sicer nekaj komercialnih radijskih programov, ki so slišni v celotni državi ali samo na posameznih območjih, predvaja samo slovensko glasbo, vendar pa pri oblikovanju programskih zasnov niso vezani na zakonske omejitve, ki veljajo za nacionalno radijsko mrežo.

Bi lahko bilo drugače? Da. Že nekajkrat smo izrazili interes za oblikovanje tematskih, specializiranih programov, ki bi lahko nagovarjali ožje ciljne skupine in okuse, tudi glasbene. Testno smo že poskusili s športnim radijem, kjer so bile združene športne vsebine, pa v času epidemije tudi posebni izobraževalni program za otroke, vendar nam v tem trenutku zakonodaja ne dovoljuje predvajanja takega programa. Tehnologija nam to omogoča, znanje in načrte imamo, tudi produkcija takega programa kljub vsemu ne bi bila tako draga, zato verjamem, da bi to lahko tudi izpeljali s preišljenim poslovnim modelom, ki bi najbrž vključeval tudi oglase.

Oglaševanje namreč pomeni pomemben del financiranja Radia Slovenija in ukinitvev oglaševanja bi po drugi strani pomenila, da se je treba odreči določenim programskim vsebinam. Na Radiu Slovenija skrbimo, da so sredstva, pridobljena iz oglaševanja, namenjena obogatitvi programa (več športnih vsebin in posebnih programskih projektov, pestrejša ponudba), predvsem pa vseskozi vztrajamo, da so oglasne prekinitve kratke in vedno znotraj zakonsko dovoljene meje. Čakamo torej na spremembo zakonodaje in zagotavljamo, da bo v ponudbi internetnih programov tudi program samo s slovensko glasbo, morda celo več, z različno slovensko glasbeno ponudbo.

 ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je odgovor direktorja Radia Slovenija zelo podroben, tehten, vsebinski. Kaže pa, da je RTV Slovenija pri snovanju radijskega programa, ki bi bil namenjen samo slovenski glasbi, omejena predvsem z zakonom. Kaže tudi, da je vodstvo Radia Slovenija takšnim željam in pobudam naklonjeno in pripravljeno to izpeljati, če bodo za to izpolnjeni pogoji. Sprememba zakona sicer ni hitra. Je pa pobud in potreb po spremembi Zakona o RTV Slovenija kar veliko, na različnih delih, zato upam, da bo država čim prej sprožila postopek spremembe zakona, v katerem bi lahko uresničili tudi vašo pobudo.

MMC

I. NOVINARSKE VSEBINE

»Spet o podpisih pod fotografijami«

Bralec **B. P.** se je ponovno pritožil nad podpisi pod fotografijama v [članku, objavljenem na MMC-ju](#), 30. junija. Navajamo odziv:

»Včeraj popoldne (op. a.: 30. 6. 2024) ste objavili [članek o ujmah v Franciji in Švici](#), ob katerem je podpisana T. L. Š. Prva fotografija pod naslovom prikazuje **podrt kamnit most**, podpis pod njo pa se glasi:

*V kraju Locana v Piemontu so po zemeljskem plazu iz restavracije evakuirali 37 ljudi.
Foto: EPA*

Sprašujem vas, kaj ima podrt most z evakuacijo restavracije? In kaj ima evakuacija restavracije v Locani s podrtim mostom na neznanem kraju? In zakaj se vam zdi nemogoče za podpise pod fotografijami uporabljati izvirne opise agencije, katerih posnetke uporabite? EPA je [to fotografijo](#) opremila z naslednjim besedilom:

epa11448114 The collapsed Visletto bridge between Visletto and Cevio, in the Maggia Valley, southern Switzerland, 30 June 2024. The storm in the night from Saturday to Sunday destroyed various traffic routes. Following the landslide in the Maggia Valley, rescuers recovered two bodies on Sunday. A third body was later found in the same area. One person is still missing, according to the Ticino cantonal police in Valle Maggia. EPA-EFE/SAMUEL GOLAY

Torej ne gre le za razkorak med mostom in restavracijo, ampak celo za drug kraj v drugi državi! Ob tem zbledi celo neumnost podpisa druge fotografije, na kateri je videti razdejano brv, podpisana pa je: "Neurje v Švici. Foto: EPA". Verjetno vam moram posebej pojasniti, da fotografija prikazuje posledice neurja in ne samo neurje. In da razlika med tema pojmomoma ni nepomembna. Sicer pa je [EPA to fotografijo](#) opremila za naslednjim podpisom, ki se je T. L. Š. včeraj očitno zdel povsem brezpredmeten:

epa11447226 A part of the destroyed Aurigeno hanging bridge in the Maggia Valley, Ticino, Switzerland, 30 June 2024. Swiss Air-Rescue (Rega) rescuers recovered two bodies

on 30 June following a landslide in the Maggia Valley. One person is still missing, according to the Ticino cantonal police. EPA-EFE/PABLO GIANINAZZI/TI-PRESS

Glede na ponavljajoče nemarno podpisovanje fotografij me prav zanima, ali poznate poklicne standarde RTVS? Ste samo tako neverjetno brezbrizni ali se iz svojega bralstva celo prikrito norčujete? Po katerih novinarskih standardih in po katerih novičarskih medijih ste pobrali to razvado? S kakšnim namenom, ciljem, utemeljitvijo? /.../«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Hvala za obvestilo, podnapisa pod fotografijami sta popravljena. V podnapise pod fotografijami sicer dajemo tudi podatke, ki niso zapisani v članku, in niso nujno opis fotografije.

Odziv uporabnika:

»Hvala za sporočilo. Žal imam res neznanske težave z razumevanjem tega.

Če se vam zdi navada, da pod fotografijami pišete vse mogoče, kar ni nujno opis fotografije, zakaj ste potem spreminjali podpisa, nad katerima sem se pritožil?

Navado, da pod fotografijami objavljate vse mogoče, sem seveda opazil, kar ste verjetno zaznali zaradi mojih številnih pritožb prav na ta račun. Veliko bolj kot potrditev mojih opazanj bi me zanimala vaša uredniška, strokovna utemeljitev. Moj pogled na novinarstvo, poročevalstvo, pomen poročevalske fotografije ipd. je star več desetletij in morda zastarel. Zato bi cenil pojasnilo, po katerih uglednih mednarodnih vzorih in/ali šolah novinarstva ste povzeli to navado, kdo na FDV ali morda na drugih, še uglednejših šolah novinarstva, danes poučuje, priporoča takšno uredniško politiko opremljanja poročevalskih fotografij.

Menim, da bi uredništvo MMC-ja tako pojasnilo in argumentacijo svojega početja moralo imeti pripravljeno - ne le za sitne posameznike, ampak za svoje nove sodelavke/ce, ki morajo privzeti uredniške navade, za Varuhinjo, ki mora razumeti in naprej pojasnjevati take zadeve, za menjajoče se nadrejene znotraj RTVS, za predstavnike javnega interesa in plačnikov prispevka (Svet), za politične odločevalce in druge, ki jim je treba prepričljivo pojasnjevati poslanstvo in pomen javne RTVS in temu primerna poklicna merila./.../«

»Hočem le, da spoštujete lastne poklicne standarde in lasten cehovski kodeks.«

Bralec **B. P.** se je odzval na ponovno neustrezen podpis pod fotografijo:

»Današnji članek (op. a.: 16. 7. 2024) o prepovedi neke revije v Nemčiji ste /.../ opremili s [fotografijo zadka policijskega kombija](#). Podpis fotografije ne vsebuje opombe, da je "arhivska" ali "simbolična", kot to zapovedujejo poklicni standardi RTVS, ampak se glasi:

Nemška policija je izvedla racije v več zveznih deželah. Foto: EPA

Prvič, fotografija ne prikazuje nobene racije, le spokojno parkiran kombi ob robu parka. Drugič, stara je skoraj točno leto dni, torej je arhivska. Da je obenem tudi simbolična, pa dokazuje [opis EPA, ki se glasi:](#)

*epa10759404 A Berlin police van patrols during a **search for an escaped lion** at the Zehlendorf district of Berlin, Germany, **21 July 2023**. German authorities warned people in the southern*

suburbs of Berlin on 20 July of a potentially dangerous animal believed to be a lioness on the loose. Police are searching for the animal already on the second day. EPA-EFE/STRINGER

Če menite, da vam hočem vsiliti svoj pogled na urejanje portala, se motite. Hočem le, da spoštujete lastne poklicne standarde in lasten cehovski kodeks. Če menite, da vas njuna določila utesnjujejo v vaši ustvarjalnosti, začnite ali predlagajte postopek za ustrezne popravke teh temeljnih dokumentov.« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Hvala za opozorilo. Popravimo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hvala za pozorno spremljanje pomembnega področja – ustreznega podpisovanja fotografij. V novinarstvu je žal res (pre)pogosto spregledano oziroma upoštevano manj od novinarskih besedil. To še posebej velja za spletno novinarstvo, ki ima na voljo manj lastnih avtorskih fotografij, zato besedila praviloma ne gradi skupaj s fotografijami, temveč je fotografija (pre)pogosto samo dodatek ali ilustracija vsebine. Pogosto je razlog za tak odnos novinarjev do fotografij tudi skromna izbira fotografij, ki jih imajo na voljo. Vendar to ne opravičuje njihove odgovornosti, da vsako fotografijo ustrezno podpišejo. Odgovornost je velika tudi zaradi navad bralcev, ki na spletni strani praviloma najprej »preberejo« (pogledajo) naslovje in fotografijo. Ta dva dela praviloma vabita k nadaljnem branju in povzemata bistvo besedila, zato morata biti ne samo privlačna, temveč tudi verodostojna.

V uredništvu MMC-ja so se na vaše pripombe o napakah odzvali in podpise pod fotografijami popravili.

Podobne pripombe o napačnih podpisih fotografij na spletni strani rtslo.si sem prejela tudi maja ([Mesečno poročilo za maj](#), str. 37). Urednica uredništva za nove medije je takrat zapisala, da »se je v zadnjem času povečalo število primerov, ko so fotografije nepodpisane ali neprimerno podpisane, kar je v nasprotju z našimi standardi, zato so bili vsi novinarji pisno pozvani, da podpisom posvetijo več pozornosti«.

Ker se napake in nedoslednosti pri podpisovanju kljub pisnemu pozivu nadaljujejo, **uredništvu priporočam razpravo o spoštovanju novinarskih standardov pri podpisovanju fotografij**. Pri tem so jim lahko v pomoč tudi Programski standardi RTV Slovenija ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.

»Propagirati ruske dezinformacije na javnem slovenskem mediju je nedopustno«

Dva bralca sta se odzvala na članek Kaje Sajovic z naslovom [Kaja Kallas – je lahko vodja diplomacije EU-ja zagrizena nasprotnica Rusije?](#), objavljen 7. julija na spletni strani rtslo.si. Povzemamo odziva:

»Spoštovani, Rad bi podal pritožbo glede [članka Kaje Sajovic, objavljenega 7. julija 2024 na MMC](#). Najprej sem nameraval članek natančno obdelati, vendar mi to niti ni potrebno, saj je European Media Digital Observatory to novico že označil kot rusko informacijsko kampanjo za

diskreditacijo Kaje Kallas: <https://edmo.eu/publications/step-by-step-how-the-kremlin-launched-a-massive-disinformation-campaign-against-kaja-kallas/>.

Rad bi poudaril, da EDMO ni zgolj ena izmed mnogih nevladnih organizacij, temveč je to organizacija, financirana s strani Evropske komisije za boj proti dezinformacijam. Če ne zaupamo EDMO, komu naj potem zaupamo? Upam, da se vsaj strinjamo, da so pozicije EDMO bolj verodostojne kot tiste iz ruskega zunanjega ministrstva.

Kaja Sajovic ima dolgo zgodovino ponavljanja pro-ruske propagande. Deset dni pred ruskim napadom nad Ukrajino je napisala članek, v katerem je ameriška opozorila o skorajšnjem napadu označila kot nepotrebno sprožanje preplaha, in med drugim insinuirala, da za Majdansko revolucijo stoji ameriška konspiracija (<https://www.rtv slo.si/svet/igra-imperijev-groznja-rusije-kot-krinka-apetitiv-zda-v-ukrajini/611607>).

Od javne ustanove bi pričakoval uravnotežene novice in mnenja. Za vsako pro-rusko pozicijo Quincy Institute lahko najdemo pro-Evropsko pozicijo Institute for the Study of War, ki sta obe relativno spoštovani organizaciji. Če si ustanova želi ohranjati pluralnost mnenj, potem bi morali poleg pro-ruskih člankov Kaje Sajovic objaviti tudi članke pro-evropskega avtorja. Citirati zgolj pro-rusko analizo je torej že tako sporno, toda propagirati ruske dezinformacije na javnem slovenskem mediju pa je nedopustno. EDMO je rusko kampanjo diskreditiranja Kallas razkril 5. julija, torej dva dni, preden je MMC začel širiti to isto rusko propagando. Najbolj preprosto iskanje po spletu bi to razkrilo. Olajševalnih okoliščin ni.

Mislim, da bi lahko kot del uredniške politike uvedli določene varovalke, ki bi preprečevale podobne spodrsjlaje v prihodnosti. Upam, da mi boste v vašem odgovoru lahko podali konkretne korake, ki so bili sprejeti, da bi bilo poročanje bolj uravnoteženo in predvsem, da slovenski mediji ne bi bili več novinarske marionete raznim nedemokratičnim režimom.« (A. S.)

»Celoten civiliziran svet se ukvarja z dezinformacijami in vplivom Kremeljske propagande na splet. Ugotavljam, da takšna propaganda pri nas zagotovo ni potrebna, saj se v naših osrednjih medijih pojavljajo članki, kot ta, naveden v [naslovu maila](#). Začuda ne gre za kakšno obskurno obrobje spleta, temveč kar za naš nacionalni RTV (MMC). /.../ Neverjetno se mi zdi, da ne obstaja varovalka, ki bi izločila tako prorusko propagando in evroskepticizem. Seveda bom dobil odgovor o nepristranskosti novinarjev, ampak dejstvo je, da česa tako epsko /.../ v drugih evropskih nacionalnih medijih ni mogoče prebrati. Naj zadnji ugasne luč ...« (G. R.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Namen članka, objavljenega na portalu, je bilo predstaviti karierno pot Kaje Kallas in osvetliti njen pogled na reševanje različnih kriz. Glede na to, da nam je vojna v Ukrajini geografsko najbližje, pa je vsekakor omembe vredna njena dozdajšnja politika do Rusije, tudi zaradi odnosa Evropske unije do Moskve in s tem poti do reševanja konflikta v Ukrajini v prihodnjem mandatu Evropske komisije. Dejstvo, da ima Kallas zelo kritičen in oster odnos do Rusije in kako bi to lahko vplivalo na morebitno diplomatsko rešitev krize, so že pred nami izpostavili tudi ugledni tuji spletni portali, kot so Euronews, Politico, Euractiv pa tudi Guardian.

<https://www.euronews.com/my-europe/2024/06/26/kaja-kallas-the-russia-hawk-poised-to-become-the-eus-top-diplomat>

<https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/estonias-kaja-kallas-the-kremlin-critic-in-the-run-for-eu-chief-diplomat-post/>

<https://www.politico.eu/article/nato-eastern-european-union-rutte-secretary-general-commission-russia-ukraine-war-defense/>

<https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/28/kaja-kallas-estonian-pm-josep-borrell-successor-eu>

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednica je podrobno pojasnila namen članka – predstavitev kandidatke za zunanje politično predstavnico EU, navedla je tudi nekaj tujih medijev, ki so o kandidatki poročali na podoben način. Besedilo je podrobno osvetlilo kandidatko, avtorica je navedla številne vire, po katerih je povzela navedbe, glede na zapisano pa je izbrala predvsem vire, ki so do kandidatke kritični. Umanjkala je tudi distanca do nekaterih navedb, še posebej v luči dejstva, da je bilo besedilo podpisano samo z začetnicama imena in priimka avtorice, s čimer v Uredništvu za nove medije podpisujejo pretežno neavtorska besedila, povzeta po drugih virih.

Kljub temu pa besedilu ne moremo očitati, da širi ruske dezinformacije, saj za vse navedbe navaja vire. Zato **menim, da besedilo kljub deloma preozki izbiri virov in premalo poudarjeni nepristranskosti glede na žanr ni bistveno kršilo Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.**

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

»Zakaj je ob zadnjih novicah, ki se tičejo napadov Izraela, onemogočeno komentiranje?«

»Zakaj je ob zadnjih novicah, ki se tičejo napadov Izraela, onemogočeno komentiranje? Od katerega gospodarja dobivate takšne ukaze? Naši politiki, kakor vaši novinarji na tem portalu na veliko opevate, da živimo v demokraciji, kjer ni omejena svoboda govora. Kaj je to drugega, kot omejevanje svobode govora in cenzenza? Vsi imate veliko povedati čez Rusijo; ali je zahod kaj drugačen? Tudi komentarji, kjer je komentiranje omogočeno, gredo skozi samo tisti, ki so všeč moderatorju, ozirom tisti, ki navijajo za določeno stran. Žal, a resnično, mediji objavljate vedno bolj enostransko dogajanja, vedno bolj je tudi na tem portalu prisotna zahodna propaganda, ne pa, razen nekaterih izjem, raziskovalno novinarstvo.« (S. N.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Novice s tematiko so na predmoderaciji, niso zaprte za komentiranje.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE

Predmoderacija pomeni, da so komentarji seveda možni, se pa ne objavljajo samodejno in šele naknadno pregledajo, temveč vse komentarje najprej pregledajo moderatorji in vse, ki ne kršijo Pravil komentiranja, objavijo.

Glede svobode govora in cenzure pa dodajam, da cenzure ne smemo zamenjevati z moderiranim objavljanim komentarjev. Moderiranje je namenjeno zagotavljanju višje ravni komentarjev na spletni strani rtslo.si in preprečevanju žaljivega in sovražnega govora, komentiranja zunaj teme in drugih neprimernih komentarjev, vse z namenom, da se omogoči demokratična razprava, osredotočena na temo prispevka.

Več o tem si lahko preberete v Pravilih komentiranja, ki so dostopna [tukaj](#) in v Odgovorih na [pogosta vprašanja](#). Ob odprtju uporabniškega računa se vsak uporabnik strinja, da bo spoštoval pravila komentiranja, po teh pravilih moderatorji tudi presojujejo, ali so komentari primerni ali ne. Umikanje komentarjev torej ni odvisno od tega, ali so všeč moderatorju ali ne, niti od nekakšnih »gospodarjev«.

Za vsak komentar, ki ni objavljen, lahko uporabnik vpraša moderatorje na MMC-forum: forum.MMC@rtvslo.si. Praviloma zapišejo pravilo, ki je bilo kršeno, in v umaknjem komentarju označijo del, ki je kršil to pravilo. Če pošljete vprašanje o umiku hkrati tudi meni v vednost, lahko skupaj preverimo, ali je bil umik upravičen ali ne.

»Pritožba zoper ravnanje administratorja«

Uporabnik D. Z. se je s pritožbo zaradi domnevno prepočasnega ravnanja administratorja obrnil na MMC in varuhinjo:

»Administratorja spletnega komuniciranja pod komentarji sem obvestil, da je nekdo zlorabil moje uporabniško ime. Pod funkcijo "Prijavi neprimerno vsebino/Drugo" sem administratorja o tem seznanil ob 10 uri in 4 minute. Administratorju sem prek iste funkcije podrobno opredelil naznanilo kršitve (kršitev 5. člena pravilnika ter izrek sankcije po 15. členu tega pravilnika). Administratorja sem hkrati opozoril na predhodno prakso, kjer so uporabnika s podobno kršitvijo blokirali v nekaj minutah. V tem primeru po dobri uri (objava pa je stara že skoraj dve uri in pol) s strani administratorja še vedno ni nobenega odziva. /.../ Prosim za vaše posredovanje ter posredovanje instituta varuha uporabnikov storitev JZ RTV Slovenija. To predmetno sporočilo naj se obravnava kot pritožba zoper ravnanje administratorja. /.../«

Administrator MMC RTV SLO

Na kateri naslov ste kontaktirali administratorje? Omenjeno uporabniško ime je že bilo blokirano in komentari umaknjeni. Prosim za razumevanje, da ne moremo vedno ukrepati v nekaj minutah.

ODGOVOR VARUHIJNE Z MNENJEM

V vednost sem prejela odgovor administratorja. Res niso ukrepali v nekaj minutah, **menim pa, da je bil odziv dovolj hiter**, predvsem upoštevaje način vaše prijave.

Polje »Prijava neprimerne vsebine« je namreč namenjena prijavi neprimernih komentarjev drugih uporabnikov, ne pa takšni prijavi, kot ste jo opravili vi. Temu je namenjeno neposredno sporočilo administratorjem na e-naslov MMC-forum: forum.MMC@rtvslo.si. Tam se administratorji odzovejo zelo hitro, ker je teh sporočil manj.

Prijav neprimernih komentarjev pa je zelo veliko, saj je vseh komentarjev (pod mnogimi članki) izjemno veliko, zato administratorji ne utegnejo vseh prijav obravnavati v nekaj minutah. Upam, da zaradi navedenega niste imeli hujših nevšečnosti; še bolj pa, da se vam to ne bo več zgodilo.

Iz pravil komentiranja: Komentarji v tujem jeziku niso dovoljeni

Uporabnik **B. M.** se je z vprašanjem, zakaj so bili izbrisani njegovi komentarji, najprej obrnil na MMC-forum, ker pa ni prejel odgovora, je odziv posredoval še varuhinji. Povzemamo del odziva:

»Prosim za obrazložitev, zakaj so bili ti komentarji izbrisani. Razumem izbrise, ki se ne skladajo z vašo politično usmeritvijo. Ti komentarji so strokovni in me zanima, kako je moderator usposobljen za tovrstno ocenjevanje.

Uporaba Windowsov je zadostna kvalifikacija? Kateri postulati iz vaše biblije so bili kršeni? Točno se vidi, kdaj se je cenzorska ekipa zamenjala. Prej so bili moji komentarji objavljeni. /.../«

Komentarjev v odzivu nismo posebej navajali, so pa bili ti deloma tudi v angleškem jeziku.

Administrator MMC RTV SLO

Komentarji v tujem jeziku niso dovoljeni. To bi si uporabnik lahko prebral v pravilih in ni potrebno, da vedno znova naslavlja administratorje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede komentarjev v tujem jeziku in takih, ki so večinoma v tujem jeziku in običajnemu bralcu nerazumljivi, imajo administratorji prav: to morate uporabniki vedeti sami. Tudi sama napotujem vas uporabnike, da si občasno preberete [Pravila komentiranja](#) in [Odgovore na pogosta vprašanja](#).

O razlogih za umik, ki so jasno razvidni iz pravil, vam administratorji niso dolžni dajati odgovorov. Neprimerni so tudi nekateri vaši zapisi v vprašanju administratorjem, med drugim:

- "Razumem izbrise, ki se ne skladajo z vašo politično usmeritvijo.": Vnaprejšnje obsojanje moderatorjev, da brišejo komentarje skladno z njihovo politično usmeritvijo, je neprimerno. Za takšno trditev bi morali imeti res trdne dokaze, sicer je to pavšalna žalitev brez utemeljitve.

Tudi vprašanje, ali je uporaba Windowsov zadostna kvalifikacija za delo moderatorjev, je žaljiva. Moderiranje praviloma opravljajo novinarji, ki so strokovno dovolj usposobljeni in pri umikanju komentarjev upoštevajo vnaprej znana in zapisana pravila. Ob več sto pritožbah komentatorjev, ki sem jih preverjala v dveh letih in pol, sem ugotovila le okrog pet napačnih izbrisov komentarjev. Nestrokovnost ali neusposobljenost pri umikanju komentarjev bi lahko zatrjevali samo, če bi bilo napačnih umikov zelo veliko.

Zato tudi vas prosim, da si ponovno preberete pravila in pogosta vprašanja (na nekatere stvari postanemo sčasoma manj pozorni) in se z vprašanji o izbrisu obračate na administratorje in name res samo v upravičenih primerih, ko iz pravil ni razviden razlog umika.

Obenem vas pozivam k spoštljivemu pisanju. To spodbujam pri vseh uporabnikih in vseh programskih ustvarjalcih. Vsa vprašanja, tudi kritična, so dobrodošla. Vendar naj bodo zapisana na spoštljiv način in brez vnaprejšnjih sodb.

III. STORITVE

»RTV 365 omejuje moj dostop do nekaterih vsebin iz razloga avtorskih pravic«

Uporabnik D. J. se je pritožil, ker iz tujine prek brezžične povezave ni mogel spremljati nekaterih vsebin na RTV 365:

»RTV 365 omejuje moj dostop do nekaterih vsebin iz razloga avtorskih pravic, čeprav sem prijavljen s svojo naročniško številko. Res je, da uporabljam dostop prek wifi-ja kampa na Hrvaškem, in če preklopim na plačljive mobilne podatke, zadeva deluje. Ali se vam to ne zdi diskriminatorno? Zakaj prek mobilnih gre, prek wifi-ja v tujini pa ne, ne glede na to, da v obeh primerih gledam kot registriran plačnik RTV-prispevka?«

Administrator MMC RTV SLO

Uporabnik si mora za spremljanje geoblokiranih vsebin iz tujine aktivirati dodatne storitve (ogled vseh TV-programov in vsebin na območju celotne Evropske unije (vključno z Norveško, Islandijo in Lihtenštajnom) ter ogled dodatnih vsebin po uredniški presoji).

Postopek aktivacije si lahko ogleda tukaj: <https://365.rtv slo.si/arhiv/pomoc-uporabnikom/174709287>.

Povezava do spletne strani za aktivacijo (predhodno mora uporabnik biti prijavljen na portal): <https://www.rtv slo.si/racun/prispevek>.

PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI

I. TV KOPER - CAPODISTRIA

Pohvala oddaji Istra z okolico in za njeno predvajanje na TV Slovenija 1

»Spoštovana varuhinja, prenesite pohvalo vsem, ki so zaslužni za umestitev oddaje Istria e dintorni ([Istra z okolico](#)), ustrezno prevedene in podnaslovljene, na spored TV Slovenija 2. Gre za odlično mozaično oddajo TV Koper - Capodistria z opazno višjim nivojem televizijske produkcije, ki pozitivno odstopa od ostalih rednih (tedenskih ali mesečnih) mozaičnih oddaj, ki so na sporedu na TV Slovenija.

Na TV Koper - Capodistria nastaja veliko oddaj v italijanskem jeziku, ki bi smele najti mesto tudi na programih TV Slovenija, in verjamem, da bi to gledalke in gledalci znali tudi nagraditi. Zato čestitke vsem odgovornim, v prvi vrsti (novim) urednikom v Kopru za pogum, da so v večletni pobudi Ljubljane zmogli prepoznati priložnost, ki je vsem samo v dobrobit. Najbolj pa RTV Slovenija!« (P. G.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

Hvala za pohvalo, pripomnil bi le, da predvajamo Istro z okolico na TV SLO1.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN ZAHVALO

Pohvali se pridružujem tudi varuhinja. Od leta 2022 sem večkrat predlagala (tudi v Priporočilih za PPN 2023 in 2024) umestitev primernih oddaj, ki nastajajo v italijanskem programu TV Koper – Capodistria, v spored TV Slovenija, seveda z ustreznim slovenskim prevodom. K temu me je najprej spodbudil gledalec s Štajerske, nato sem to pobudo predstavila tudi Programskemu odboru za italijanski narodnostni program.

Letos se je pobuda, vsaj deloma, končno uresničila.

Za razliko od televizijskega programa za madžarsko narodno skupnost, ki se v celoti predvaja na TV Slovenija 1, to za televizijske programe za italijansko narodno skupnost ne velja. Mnoge vsebine pa so zelo zanimive tudi za gledalce, ki ne razumejo italijanščine. Obenem tudi ozaveščajo širšo javnost o prisotnosti italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, o njenem življenju in delu in krepijo medsebojno razumevanje.

Zato se tudi varuhinja zahvaljujem vsem, ki so pripomogli k uresnitvi pobude, in upam, da bo poleg oddaje Istra e dintorni (Istra z okolico) na TV Slovenija 1 dobila čas in prostor še katera iz nabora oddaj, ki jih pripravlja TV Koper – Capodistria v italijanščini.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Prvi dnevnik, 11. 7.: Napačno naslavljanje gosta

Gledalka **B. U.** je opozorila na napačno naslavljanje gosta v [Prvem dnevniku, 11. julija](#):

»Danes, 11. 7. 2024, na poročilih ob 13h voditeljica naslavlja prof. dr. Jožeta Duhovnika z nazivom strojni inženir. Ali novinarji, raziskovalni in vsi drugi, ne spoštujejo akademskih nazivov vseh ljudi enako? Prosim, da novinarje na to opozorite.«

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Zahvaljujemo se vam za res pozorno spremljanje naših oddaj in za opozorilo, ki ste nam ga posredovali. Prenesli smo ga avtorju, ki je vest in izjavo pripravil, in ga opozorili na napako ter na obvezno navajanje akademskih doktorskih nazivov (so)govornikov v naših oddajah.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Uredništvo je pojasnilo, da je šlo za nenamerno napako. RTV Slovenija namreč uporablja doktorske in akademske nazive v vseh primerih, ko je akademski, doktorski ali magistrski naziv povezan s temo, o kateri gost nastopa v oddaji ali prispevku. To je veljalo tudi v tem primeru, zato je bila opustitev akademskega in doktorskega naziva napaka. Uredništvo pa se je na opozorilo gledalca primerno odzvalo.

»To ni poskus atentata, to je atentat«

Gledalca, poslušalca in bralca sta se odzvala na uporabo besedne zveze »poskus atentata« v poročanju RTV Slovenija. Navajamo odziva:

»Obveščam vas, da na RTV Slovenija skoraj vsi po vrsti govorijo, da se je na Donalda Trumpa zgodil "poskus" atentata, kar ni pravilno; na Donalda Trumpa je bil izveden atentat, katerega posledice so bile ... Televizije in radii drugih držav, ki jim je jasno, kako se nekaj formulira, poročajo, da je bil na Donalda Trumpa izveden atentat, kar je pravilno. Prosim, da obvestite redakcije o tej nepravilnosti.« (C. D.)

»Pozdravljeni, zgrožen sem zaradi vašega poročanja, saj to ni poskus atentata, to je atentat.« (B. P.)

V imenu Lektorske koordinacije Suzana Köstner

V Velikem slovarju tujk Cankarjeve založbe je beseda atentat razložena kot poizkus umora iz političnih razlogov. Beseda izhaja iz francoske attentat, ta pa iz latinskega attentare, tj. poizkusiti. Gledalca imata torej prav, izveden je bil atentat ali poizkus umora. Na Trumpa je bil izveden neuspeli atentat.

Lektor in jezikovni svetovalec MMC RTV SLO Marko Prša

Tu smo tako ali tako imeli dilemo, ker je v rabi oboje. Raba seveda ne upošteva etimološke podstat, očitno pa je ni za zdaj upošteval niti SSKJ 2, ki v svojem terminološkem gnezdu kot primer navaja tudi »poskus atentata«, kar razumem kot pojmovno distinkcijo samega atentata kot dejanja. Hkrati pa se lahko strinjam z razlago jezikovnih svetovalcev in na ta način obvežem MMC, da smo dosledni pri rabi atentat, in ne poskus atentata, tako z vidika strokovne ustreznosti, ki jo je mogoče etimološko utemeljiti, kot poenotenja znotraj hiše.

»Napaka na ekranu v napačni besedi "paralimpijske" namesto "paraolimpijske"«

Gledalka L. A. se je "pritožila" nad zapisom besede "paralimpijski" namesto "paraolimpijski":

»11. julija 2024 sem si ogledala prireditev na Ukmarjevem trgu v Kopru in sicer »Predstavitev olimpijske in paraolimpijske reprezentance Slovenije Pariz 2024«. Moram navesti, da mi je povsem nedoumljivo, kako se lahko na tako pomembnem dogodku pripeti organizatorjem napaka na ekranu v napačni besedi »paralimpijske reprezentance« namesto pravilno »paraolimpijske reprezentance« s črko o. Ali take zadeve nihče od zaposlenih javne RTV ne preveri, preden se lansirajo v javni dogodek? /.../«

ODGOVOR VARUHINJE

Glede uporabe izraza »paralimpijske igre« vam moram pojasniti, da TV Slovenija glede tega izraza ni zagrešila nobene napake. Uporabila je namreč točno tak izraz, kot ga za olimpijske igre športnikov invalidov uporabljajo invalidi športniki sami oziroma njihova Zveza za šport invalidov Slovenije – Paralimpijski komite Slovenije. Več o tem si lahko preberete [tukaj](#).

Izrazi »paralimpijski komite«, »paralimpijske igre« med širšo javnostjo še niso uveljavljeni, zato tudi vaše začudenje ni presenetljivo. Toda RTV Slovenija spoštuje načelo, da uporablja o posameznih skupinah družbe tiste izraze, s katerimi se te skupine označujejo same.

Odziv gledalke:

»Najlepša hvala za vaše pojasnilo glede rabe besede »paralimpijski«. Res nisem vedela za to spremembo pridevnika. Predvidevam, da zagotovo v javnosti tudi še zdaleč ne edina. Razumem pa uporabo besede s strani RTV.«

Teletekst: Je Žigart osvojila oba naslova državnega prvaka ali prvakinja?

Bralec **G. H.** je na uredništvo MMC-ja in varuhinji poslal pripombo glede uporabe naslova, ki ga je osvojila kolesarka Urška Žigart:

»Danes, 21. 7. 2024, je na TTX 502 napisano, citiram: »Žigart je letos v dobri formi, osvojila je oba naslova državnega prvaka«. Sprašujem, ali ni pravilno: Osvojila je oba naslova državne prvakinja?«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Zahvaljujem se vam za poslano pripombo o napaki. Kot vidim iz sonaslovnikov, ste jo poslali tudi neposredno na uredništvo MMC-ja. Predvidevam, da od tam niste prejeli odgovora, ker bi ga v tem primeru prejela tudi jaz v vednost. Zato sem 23. 7. vašo pripombo poslala odgovorni urednici Uredništva za nove medije Ksenji Tratnik in Tanji Kozorog Blatnik, ki jo je nadomeščala.

Odgovorila je **Tanja Kozorog Blatnik**:

»Šlo je za slovnični zdrs. Smo ga popravili.«

Uredništvo je torej priznalo napako in jo odpravilo. To je primerno. Ni pa seveda primerno, da vam niso odgovorili.

Zato sem uredništvu oziroma odgovorni urednici Uredništva za nove medije Ksenji Tratnik poslala naslednji dopis:

»Zahvaljujem se vam za hiter odgovor. Ker sem pripombo bralca prejela že 21. 7., ko jo je poslal vam, meni pa v vednost, menim, da bi bilo primerno, da bi uredništvo tudi bralcu odgovorilo. Četudi gre za majhen zdrs, si mora RTV Slovenija nenehno prizadevati za odličnost in odgovornost. To je zapisano tudi v Programskih standardih.

Zato menim, da so opozorila bralcev ali uporabnikov na napake in zdrse, tudi če gre za majhne zdrse, za uredništva dobrodošla. Primerno je tudi, da uredništvo bralcu ali uporabniku, ki na napako ali zdrs opozori, odgovori, tudi v primeru majhnih zdrsov. V tem primeru tega niste storili.

Zato uredništvu **priporočam razpravo o točki 5 Programskih standardov**, zlasti v delu, ki govori o popravljanju lastnih napak in dialogu z občinstvom.

Navajam besedilo točke 5 Programskih standardov:

»5. *Odgovornost*

*Odgovornost javnega medija do javnosti je temelj medsebojnega zaupanja. Odgovornost v tem primeru pomeni, da RTV Slovenija jamči za kakovost predvajanih vsebin, skrbi za nenehno strokovno izpopolnjevanje ustvarjalcev in odgovornih za delovanje javnega medija in njihove stabilne delovne pogoje ter transparentnost tako v upravljanju in porabi javnih sredstev kot v pripravljanju programskih vsebin. Bistvene sestavine odgovornosti so **popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.**«*

O vaši pripombi bom poročala tudi na seji Komisije Sveta RTV Slovenija za programske standarde in odzive javnosti.

ODZIV odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočilo varuhinje

Hvala za poslano. Seveda si nenehno prizadevamo za odličnost in odgovornost, na vseh ravneh delovanja. Vsak dan dobimo veliko prijav napak, pri čemer so v večini primerov to res opozorila na slovnične in druge tehnične napake, pogosto pa uporabniki prek prijave napake delijo tudi svoja mnenja, čeprav ta element temu ni namenjen. Naše delo je zaradi kadrovske organizacije organizirano tako, da novinarji objavijo novico in jo lektor pogleda po objavi. Zato se dogaja, da bralci takoj vidijo in pošljejo opozorilo, pogosto pa je ta napaka vmes ali hitro po prejemu opozorila že odpravljena.

Časovno je nemogoče, da bi odgovarjali vsakemu posamezniku na njegovo opozorilo, temu tudi ni namenjena prijava napake, ampak je res sami odpravi napake. Seveda bi si želeli, da bi bilo napak čim manj, da bi lektorji lahko čim hitreje pogledali novice, a je to ob poplavi novic in dela močno oteženo.

Z uredništvom smo nenehno v razpravi glede stremljenja k večji natančnosti in jezikovni dovršenosti.

Mnenji

Kronometer ji ne »odgovarja«, temveč ji ne »ustreza/ugaja/...«

»Ženski kronometer na Olimpijskih igrah. Komentatorja Tomaž Kovšca in Martin Hvastja, /.../ da ji kronometer ne odgovarja. Verjamem, da ne odgovarja. Lahko pa ne ustreza, ne paše, ne godi, ne ugaja, itd. /.../«. (G. H.)

V imenu Športnega uredništva TV Slovenija Anže Bašelj

Hvala za opozorilo. Sem ga poslal lektorici in komentatorju.

Nepozdravljanje gledalcev s strani novinarjev in dopisnikov

»Večina novinarjev, ki poroča iz tujine ali s terena, nima toliko kulture in spoštovanja do gledalcev, da bi pozdravili, preden začnejo komentirat ... sploh iz ZDA, g. Andrej Stopar ... Vem, da je več ali manj besedilo posneto, zato pa bi lahko splošno pozdravili« »Pozdravljeni«. Mislim in upam, da to ni težko narediti.« (J. N.)

II. OGLAŠEVANJE

»Ste najverjetneje edina nacionalna TV, ki svoj program nenehno rešeta z reklamami«

Gledalka in dva gledalca so se pritožili nad številnimi oglasi in predvsem TV-prodajo, še posebej med spremljanjem olimpijskih iger na Televiziji Slovenija. Eden od gledalcev pa je na več e-naslovov, med njimi tudi na e-naslov varuhinje, poslal pobudo za razpravo o (ne)primernosti TV-prodaje na RTV Slovenija. Navajamo odzive:

»Ste najverjetneje edina nacionalna TV, ki svoj program nenehno rešeta z reklamami. Človek v nedeljo popoldne vklopi TV, medtem ko se dogajajo OI, in na prvih dveh programih TV SLO zagleda Herto, ki ga prepričuje, da je »njegovo zdravje, njena skrb«. Zvečer si hoče ogledati novice, vendar je bolj deležen propagandnega materiala. Verjamem, da zadeve (še) niso zakonsko urejene kot drugod, vendar bi vseeno komu lahko prišlo na pamet, da bi se bilo mogoče bolje ravnati po nekih splošno sprejetih standardih. /.../ Žalostno, da si ljudje zaradi zgoraj povedanega, če je le možno, vsebine raje pogledajo na drugih programih.« (A.)

»Ravnokar so se začele olimpijske igre in seveda z zanimanjem spremljamo nastope naših športnikov. Glede na to, da ste očitno zakupili precejšen obseg pravic za prenose, bi bilo lepo, če bi bili tega deležni tudi gledalci. Nadvse me moti, da neprestano skrbite 'za naše zdravje'. V vsakem nekoliko daljšem premoru (ne samo med športnimi prenosi) smo namreč deležni bombardiranja s 'prodajnimi reklamami'. Ste nacionalna TV in bilo bi lepo, če bi svojo politiko oglaševanja dvignili na nekoliko višji nivo in nas ne bi tudi vi neprestano /.../ s temi produkti. Konec koncev bi morali biti v 'politiki oglaševanja' malo bolj avtonomni in pogumni ter tovrstnim reklamam odmerjati manj prostora, ker res ni vse v denarju, ki vam ga prinašajo /.../«. (I. L.)

»Zdaj se pa prosim odločite. Ali bomo RTVS, javno in "družbeno pomembno institucijo" financirali davkoplačevalci, ali Herta in podobni prodajalci zdravil za hemoroide. Popolnoma neprimerno, da taka institucija objavlja reklame z izdelki, ki nimajo dokazanega učinka. Me tudi čudi, da nihče ne ukrepa, recimo Zveza potrošnikov Slovenije.« (S. Š.)

Gledalec **B. H.** pa je na več e-naslov, med njimi tudi na e-naslov varuhinje pravic gledalcev, poslal pobudo za razpravo o (ne)primernosti TV-prodaje na RTV Slovenija:

»V poročilu Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev RTV za junij 2024 so navedene tudi številne pritožbe gledalcev zaradi reklamnih oddaj Herte Kosmina in podjetja Biostile d.o.o, ki kljub vsem izrečenim globam in kaznim pristojnih institucij očitno še naprej namerno krši zakonodajo z zavajanjem uporabnikov z nekimi nepreverjenimi čudežnimi učinki njenih izdelkov, kar je dejansko sporno, nepošteno in zavajajoče oglaševanje, zato osebno menim, da takšno zavajajoče in škodljivo oglaševanje ne sodi na javno RTV.

https://img.rtv slo.si/files/2024/07/15/46_522643204743364620_mesecno-porocilo-za-junij-2024.pdf.

Za ponazoritev problema posredujem članek o škodljivem oglaševanju, ki je bil pred kratkim objavljen na portalu Dostopno.

<https://www.rtv slo.si/dostopno/oglas-razburil-gluhe-in-naglusne/714317>.

V tem konkretnem primeru gre nedvomno za hudo zlorabo naše invalidnosti zgolj v dobičkonosne namene in za resno kršitev oglaševalskega kodeksa, zato smo že podali uradno prijavo na Oglaševalsko razsodišče Slovenske oglaševalske zbornice; ker gre za sporno prodajo medicinskega pripomočka, pa tudi zahtevo o obravnavi na Javno agencijo za medicinske pripomočke in Tržni inšpektorat RS.

Osebno menim, da tudi oglaševanje Herte Kosmina in podjetja Biostile d.o.o krši oglaševalski kodeks, zato predlagam, da sprejmemo sklep ali priporočilo upravi RTV, da prekine sodelovanje pri spornih reklamah, ki kakorkoli kršijo obstoječo in veljavno zakonodajo.

https://backend.soz.si/uploads/soz_sok_slo_fcdc208048.pdf

Popolnoma razumem ekonomske razloge RTV za takšno marketinško sodelovanje, ampak vseeno menim, da bi morala obstajati neka meja etične moralnosti in dostojnosti, kaj je še primerno za predvajanje na RTV Slovenija v skladu z njenim osnovnim poslanstvom.

Kot je razvidno iz priloženega članka na portalu Dostopno, je časopisna hiša Delo prepoznala argumentirane moralno etične razloge in tudi kršitve obstoječe zakonodaje o škodljivosti takšnih zavajajočih reklam in jih je umaknila oziroma jih ne bo več objavljala v svojih medijih, zato predlagam, da tudi uprava RTV resno razmisli o podobnem ukrepu.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za poslano mnenje. Predstavila ga bom pristojnima komisijama Sveta RTV Slovenija. Pričakujem tudi, da bo o tej temi kmalu razpravljal Svet RTV Slovenija.

Poleg julijskega poročila jim bo pri tem v pomoč tudi Poročilo za junij, ki je dostopno [tukaj](#). V njem sem povzela več odzivov občinstva in dodala odgovor pristojnih in moje mnenje.

Kopiram iz mesečnega poročila za junij:

»Rok Smolej, pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve, je poslal skupni odziv vodstva TV Slovenija in Službe za trženje TV-programov:

»Televizijsko prodajno okno je ena od oblik oglaševanja na javni televiziji, ki je zakonsko opredeljena in je že več let del sporeda Televizije Slovenija. Televizijska prodajna okna je TV Slovenija v svoje sporede vključevala tudi, ko je bila v bistveno boljši finančni kondiciji. Prav gotovo si nobeno programsko vodstvo v sporedu ne želi televizijske prodaje, v času, ko stabilno financiranje RTV Slovenija ni zagotovljeno, pa smo za produkcijo programa primorani na trgu pridobivati vedno več sredstev. Samo za ilustracijo – prihodki iz TV-prodaje letošnjega leta so višji od letošnjega proračuna celotnega razvedrilnega programa.

V zvezi s televizijskimi prodajnimi okni podjetja Biostile pa dodatno pojasnjujemo: RTV Slovenija ni bila seznanjena z odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS, saj so naslovljene izključno in direktno na naročnika oglasa. Ko smo izvedeli, da odločbe obstajajo, je vodstvo Televizije Slovenija v okviru instituta dostopa do informacij javnega značaja od Zdravstvenega inšpektorata RS nemudoma zahtevalo vpogled v pravnomočne odločbe, ki so bile v zadnjih treh letih izdane zoper naročnika omenjenih oglasov. Hkrati smo vsa televizijska prodajna okna v naših programih še dodatno označili (bolj kot nam to nalaga zakonodaja) in jih opremili z dodatnimi napisi, ki gledalce veš čas še dodatno obveščajo, da gre za prodajno okno.

Po pregledu odločb je Služba za trženje programov naročnika pozvala, naj vsa televizijska prodajna okna, v katerih so uporabljene trditve, ki so predmet odločb, nemudoma umakne ali pa jih korigira v skladu z odločbami. Po zagotovilih Službe za trženje TV-programov v sporedu Televizije Slovenija trenutno ni prodajnih oken, v katerih bi bili izdelki promovirani v nasprotju z nam znanimi odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS.

Iz pridobljenih odločb pa izhaja, da se ne nanašajo le na trditve, izrečene v televizijskih prodajnih oknih, zato je morebitne nadaljnje poslovne odločitve v zvezi z načini oglaševanja in oglaševalci treba sprejemati širše, torej na nivoju Uprave RTV Slovenija.«

Odgovor vodstva pojasnjuje **finančno-etični in profesionalni primež, v katerega je ujeta TV Slovenija zaradi nestabilnega financiranja.** To jo peha v pridobivanje prihodkov iz oglaševanja, čeprav to krni programski čas, namenjen informativnim, izobraževalnim, kulturnim, športnim in drugim vsebinam v interesu javnosti. TV Slovenija sicer dosledno spoštuje [Zakon o avdiiovizualnih medijskih storitvah](#), ki v šestem poglavju določa televizijsko oglaševanje in **televizijsko prodajo, za TV Slovenija še strožje kot za druge televizijske programe.** Na drugih TV-programih lahko skupni obseg televizijskega oglaševanja in televizijske prodaje v televizijskem programu dosega do 20 odstotkov časa med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro, na TV Slovenija pa četrtno manj, do 15 odstotkov časa med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro. Poleg tega v času med 18. in 23. uro v posameznem televizijskem programu Radiotelevizije Slovenija ni dovoljeno predvajanje TV-prodajnih oken. TV Slovenija poleg tega ne sme prekinjati programskih enot, kot so na primer celovečerni ali televizijski filmi (razen serijskih filmov, nanizank in razvedrilnih oddaj), dnevnoinformativnih oddaj in oddaj, ki imajo kulturni, umetniški, znanstveni ali izobraževalni značaj, s televizijskim oglaševanjem in televizijsko prodajo, ne glede na dolžino trajanja posamezne programske enote iz tega člena. Za komercialne TV-programe te omejitve ne veljajo.

Kljub temu je na TV Slovenija oglasov in TV-prodajnih oken veliko in so za gledalke in gledalce moteči. O tem pričajo tako vaš kot tudi drugi odzivi gledalcev, ki prihajajo praktično vsak mesec. RTV Slovenija ima glede tega precej omejene možnosti. Od oglaševalcev lahko zahteva, da spoštujejo vse zakone in tudi Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki podrobneje določa pravila oglaševanja. Ne more pa preverjati resničnosti vseh trditev ali kršitev posamezne področne zakonodaje (denimo o prehranskih dopolnilih), za katere so pristojne inšpekcijske službe. Žal tudi sistem inšpekcijskega nadzora ne vključuje samodejnega obveščanja medija, v katerem je inšpekcija zaznala kršitev, kot je tudi pojasnjeno v odgovoru.

Vsekakor menim, da bi področje oglaševanja in TV-prodajnih oken terjalo več širših družbenih razprav in sistemskih ukrepov, od podrobnejše pravne ureditve posameznih področij in medijskega opismenjevanja občinstva o pasteh oglasnih sporočil in TV-prodaje do financiranja RTV Slovenija, vključno s tem, ali naj se RTV Slovenija sploh financira tudi z oglaševanjem in prodajnimi okni in če da, kolikšen naj bo ta delež.

»Ker sem prisiljen plačevati RTV-prispevek, ne želim poslušati reklam v tujih jezikih«

Trije gledalci so se pritožili nad televizijskim prodajnim oknom v času spremljanja olimpijskih iger na Televiziji Slovenija. Oglas namreč ni bil sinhroniziran v slovenščino, pač pa "samo" podnaslovljen s podnapisi v slovenskem jeziku. Povzemamo odzive:

»Ker sem prisiljen plačevati RTV-prispevek, ne želim poslušati reklam v tujih jezikih. Na TV SLO 2 so po prenosu rokometa kar naenkrat govorili v tujem jeziku. Zakaj? Njim računajte RTV-prispevek.« (M. Č.)

»Moti me, da med olimpijskimi igrami TV Slovenija predvaja oglase v tujem jeziku s podnapisi, namesto, da bi bili sinhronizirani v slovenski jezik.« (G. V.)

»V zadnjem času sem opazil, da se predvaja reklama, ki je sinhronizirana v hrvaškem jeziku, četudi so podnapisi v slovenskem jeziku. Menim, da je takšno predvajanje reklame na nacionalni televiziji neprimerno iz več razlogov. Prvič, nacionalna televizija bi morala skrbeti za ohranjanje in promocijo slovenskega jezika, saj je ta ključni del naše kulture in identitete. Drugič, večina gledalcev pričakuje, da bodo vsebina in oglasi na nacionalni televiziji v slovenskem jeziku, kar zagotavlja boljše razumevanje in dostopnost informacij vsem gledalcem. Zato vas prosim, da preučite to zadevo in poskrbite, da se v prihodnje takšne reklame ne bodo več predvajale. Verjamem, da lahko nacionalna televizija najde ustrezne rešitve, ki bodo v skladu s pričakovanji gledalcev in s spoštovanjem do slovenskega jezika. Hvala za vaš čas in trud pri reševanju tega vprašanja.« (D. M.)

Služba za trženje TV-programov in oddaj

Zakon se od marca 2023 na tem področju ni spremenil in še vedno velja naslednje:

Zakon o javni rabi slovenščine v 23. členu določa:

23. člen

(oglaševanje)

(1) Javno oglaševanje izdelkov in storitev, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja javnosti so skladno s področnim zakonom v slovenščini oziroma v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku. Kadarkoli se slovenščina pojavlja skupaj s tujim jezikom, ker gre za oglaševanje, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja, ki je namenjeno tudi tujcem, različica v slovenščini ne sme biti manj poudarjena.

(2) Spletno predstavljanje in oglaševanje slovenskih pravnih oseb in fizičnih oseb z registrirano dejavnostjo mora biti v slovenščini, dodatno pa lahko tudi v tujih jezikih.

(3) V novinarskih, oglaševalskih in poslovnih besedilih, ki omenjajo kraje in druge zemljepisne danosti z območij sosednjih držav, kjer avtohtono prebiva slovenska narodna manjšina, je obvezna slovenska ali dvojezična raba krajevskih in drugih zemljepisnih lastnih imen.

1. del 7. člena Zakona o varstvu potrošnikov pa:

7. člen

(uporaba jezika)

(1) Podjetje s potrošniki posluje v slovenskem jeziku, na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi v jeziku narodne skupnosti. Pri tem mora v pisnih sporočilih uporabljati celotno ime svoje firme in sedež.

(2) Pri označevanju blaga, storitve in digitalne vsebine podjetje potrošniku posreduje potrebne informacije glede značilnosti, prodajnih pogojev, uporabe in namembnosti blaga, storitve in digitalne vsebine. Te informacije so v jeziku, ki je potrošnikom na območju Republike Slovenije lahko razumljiv. Namesto besednega jezika lahko podjetje pri označevanju blaga ali digitalne vsebine uporablja tudi splošno razumljive simbole in slike.

S prevodom oglasov v tujem jeziku v podnapisih naročnik zadosti zakonskim določilom.

ODGOVOR VARUJINJE

Služba za trženje TV-programov in oddaj ni ugotovila, da oglas ne bi zadoščal zakonskim merilom. Poleg zakonov mora Služba za trženje spoštovati tudi Pravilnik o poklicnih standardih, ki o oglaševanju govori v točki 19 Oglaševanje, promocija in sponzoriranje v programih RTV Slovenija. Tam poleg etičnih meril (da morajo biti sporočila resnična ipd.) v podtočki 19.2 navaja tudi 30 primerov, ko mora Služba za trženje oglas zavrniti, med drugim tudi:

»Služba za trženje programov RTV Slovenija mora zavrniti izvedbo naročila v teh primerih: ... če oglasno sporočilo ni v slovenskem jeziku oziroma če televizijski oglas ni sinhroniziran ali opremljen s podnapisi; ...«

V primeru, ki ga navajate, je bil oglas opremljen s slovenskimi podnapisi, zato ga Služba za trženje ni mogla zavrniti. V točki 19.2 Pravilnika o poklicnih merilih namreč piše tudi:

»Izvedbe naročila objave oglasnega sporočila, ki je skladno z vsemi merili, ne sme nihče preprečiti.«

Glede na zapisano je TV-prodaja zakonskim in pravilniškim določilom torej zadostila.

Kot varuhinja pravic gledalcev pa se sprašujem, ali ta določila res dovolj ščitijo gledalke in gledalce. Sinhronizacija v hrvaščini je tako močna, da marsikdo niti ni dovolj pozoren na slovenske podnapise, še posebej zato, ker so na zaslonu poleg podnapisov še drugi napisi in so zato podnapisi razmeroma slabše opazni. Res pa je tudi, da gledalci verjetno bolj opazite in vas bolj zmotijo oglasi v hrvaščini ali srbščini (s podnapisi v slovenščini) kot oglasi v angleščini, kjer bolj pozorno iščete slovenske podnapise kot v prvem primeru.

Težava je sicer širša, v celotnem slovenskem prostoru, saj oglaševalci pripravljajo enak oglas za ves slovenski prostor. Rešitev bi bila torej sprememba zakonodaje. Vendar bi morala ta upoštevati, da bi veljala za vse tujejezične vsebine, kjer pa bi se lahko hitro pojavile razlike s filmi in drugimi tujejezičnimi vsebinami.

Odziv gledalca D. M.:

»Problem reklam v tujem jeziku na slovenski RTV z vidika starejše populacije in slabovidnih gledalcev odpira več pomembnih vprašanj glede dostopnosti in enakopravnosti. Ko so reklame predvajane v tujem jeziku z zgolj slovenskimi podnapisi, lahko to predstavlja oviro za gledalce, ki ne obvladajo tujega jezika, še posebej za starejše, ki so že po naravi manj izpostavljeni učenju novih jezikov. Tudi tisti, ki imajo težave z vidom, so v tem primeru prikrajšani, saj se ne morejo zanesti na podnapise.

Gledalci, ki ne govorijo tujega jezika, so v neenakem položaju v primerjavi s tistimi, ki ga obvladajo. Medtem ko lahko slednji reklame razumejo neposredno, so ostali odvisni od podnapisov, kar lahko zmanjša njihovo izkušnjo.

Gledalci imajo pravico do enakega dostopa do informacij, vključno z oglasi, ki se predvajajo na nacionalni televiziji, ki naj bi služila vsem državljanom. Predvajanje oglasov v tujem jeziku brez sinhronizacije ali slovenskega zvočnega prevoda lahko krši to pravico.

Slabovidni gledalci se pogosto zanašajo na zvok, zato podnapisi zanje niso ustrezna rešitev. Če oglasi niso dostopni v slovenščini, ti gledalci ne morejo razumeti vsebine, kar pomeni, da so izključeni iz te komunikacije.

Nacionalna RTV kot javna televizija nosi odgovornost za ohranjanje in promocijo slovenskega jezika. Predvajanje oglasov v tujem jeziku lahko vpliva na občutek nacionalne identitete in kulturne pripadnosti, saj spodbuja uporabo tujih jezikov na račun slovenščine.

Problem je torej predvsem vprašanje dostopnosti, enakopravnosti in spoštovanja jezikovnih pravic gledalcev. Za reševanje te problematike je potrebno oblikovati ustrezne politike in prilagoditve, ki bodo omogočile enakopraven dostop do informacij za vse. /.../«

III. TEHNIČNE ZADEVE

»Zakaj se izvaja zatemnitev prenosov OI 2024 na HTV2?«

Dva gledalca sta se odzvala na zatemnitev prenosov olimpijskih iger na hrvaški televiziji HTV:

»Imam vprašanje glede zatemnitve HTV2. Zakaj se izvaja zatemnitev prenosov OI 2024 na HTV2, hkrati pa se dovoli prenos istih na ORF, Eurosport ... zatemnitev se izvaja celo takrat, ko HTV prenaša finale tenisa ATP Umag 2024, ki ga RTV SLO sploh ne prenaša.« (I. B.)

»T-2, čigav naročnik sem, mi je sporočil da je Sportklub zahteval, da se zatemni HRT2, vsem ostalim programom je dovoljen prenos v času OI. Ne razumem te diskriminacije, oz. rasizma.« (L. B.)

ODGOVOR VARUHINJE

O zatemnitvah ne odloča RTV Slovenija, temveč tisti, ki prodajajo pravice za TV-prenos posamezni televiziji v določeno državo. Načeloma dovolijo predvajanje tisti televiziji, ki je kupila pravice, in to samo na območju države, za katero imajo pravice. Prenose, ki jih je kupila RTV Slovenija, lahko spremljate v tujini z uporabniškim računom, ki ga imate kot plačnik RTV-prispevka.

Podrobnosti glede zatemnitev drugih programov in držav vam lahko pojasnijo na pristojni Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve Akos, dostopna je tukaj: <https://www.akos-rs.si/>.

»Pogosto opazim, da v Prvem dnevniku umanjajo podnaslovi v prispevkih s tujimi govorcii«

Trije gledalci so opozorili na večkrat manjkajoče podnaslove tujejezičnih govorcev v dnevnoinformativnih TV-oddajah. Navajamo odzive:

»Pogosto opazim, da v Prvem dnevniku nekako umanjajo podnaslovi v prispevkih s tujimi govorcii, čemur navadno sledi opravičilo voditelja/ice. Zanima me, zakaj in kako posnetek novinar umesti v prispevek, podnaslovi ga pa ne? Je za to kriv prevajalec, težave v montaži ali kaj drugega? Zakaj je "nepopoln" prispevek umeščen v program? Ta težava se je [danes](#) (26. 7.) pojavila v prispevku o varnostnih tveganjih ob odprtju olimpijskih iger v Parizu.« (D.)

»In še preden ste mi odgovorili na prejšnje vprašanje, smo ponovno ostali brez podnapisov v prispevku v Dnevniku. Torej, kdaj bo bolje?« (T. V.)

»Že dalj časa zaznavam, da velikokrat izjave v dnevnikih in poročilih v tujih jezikih niso podnaslovljene (sledijo vedno klišejska opravičila bralcev novic). Zakaj je tako? Poleg tega me zanima, ali je RTV SLO res tako uboga, da si ne more privoščiti simultanih prevodov takšnih izjav (druge RTV pa lahko, npr. HRT, RTS ...)?« (J. K.)

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

V uredništvu se zavedamo okrnjenosti informacije, ki jo gledalcu posredujemo brez podnaslovov/podnapisov, vsak tak zdrs zato jemljemo zelo resno, da raziščemo in skušamo odpraviti vzroke zanj.

Od uvedbe novega računalniškega sistema za izvedbo in predvajanje se je delež teh napak občutno povečal, na to nas seveda opozarjajo tudi gledalci. Veliko sistemskih napak, ki se pojavljajo, so naši strokovnjaki že odpravili, vseh ne. Postopno se izboljšuje tehnično znanje zaposlenih pri delu z novim sistemom, zato v tem delu postopoma pričakujemo manj težav.

Za del manjkajočih podnaslovov je kriva tudi sama narava dela in naša želja po podajanju čim bolj svežih, najnovejših informacij – zaradi pozne priprave prispevka oziroma gradiva za objavo, pogosto podnaslove zagotavljamo med samim predvajanjem, torej "v živo", s tem pa se poveča tudi možnost, da gre kaj narobe. Včasih gre preprosto tudi samo za človeško napako, o kateri

se vedno pogovorimo in preverimo, če so zaposleni pri delu spoštovali vse protokole in ali je te potrebno spremeniti ali posodobiti.

Prav vsak zdrs, ki slabi predajanje informacij našemu občinstvu, obžalujemo, zato se gledalcem zanj opravičujemo ter zahvaljujemo za razumevanje.

ODGOVOR VARUHINJE

Odgovoru uredništva dodajam, da se je tudi pri varuhinji število pritožb zaradi manjkajočih podnapisov povečalo po marcu letos, ko so v Informativnem programu uvedli nov računalniški program. Od takrat se je večkrat zgodilo, da napisov ni bilo, nekajkrat so bili umeščeni pod napačne osebe ali prispevke. Slednje dokazuje, da so bili podnapisi pripravljene, vendar jih je sistem nepravilno umestil ali pa se pripravljene podnapisi niso predvajali.

Varuhinja vse pripombe gledalcev zbiram, objavim v mesečnem poročilu in o njih poročam tudi na kolegiju direktorice TV Slovenija.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE GLEDALCU J. K.

Glede vprašanja o simultanjem prevajanju pa odgovarjam: verjetno ste mislili sinhronizacijo, torej govorniki prevod, ki ga prebere poklicni bralec po vnaprej napisanem prevodu (simultano prevajanje je sprotno prevajanje, ki zahteva vrhunsko usposobljene prevajalce, kljub temu pa ne zagotavlja povsem natančnega prevoda). Po Evropi je praksa glede prevajanja različna. Nekateri države uporabljajo sinhronizacijo, druge države oziroma TV-hiše pa podnapise. Med slednjimi je tudi RTV Slovenija. Prevajanje s podnapisi ima več prednosti, med drugim ohrani glas, intonacijo, poudarke ... izvornih govorcev. Poleg tega lahko takšne prispevke spremljajo tudi gluhi in naglušni (za katere RTV Slovenija podnaslavlja tudi slovenske govorce). Seveda ima tudi sinhronizacija nekaj dobrih lastnosti, pa tudi slabosti. Med njimi je izguba izvornega glasu, ki daje besedilu avtentičnost.

Odmevi, 30. 7.: »Uslužbenca MOL-a preimenovali v ...«

Gledalec G. H. je opozoril na napačno podnaslovitev gosta v [Odmevih, 30. julija](#):

»V današnjih Odmevih (op. a.: 30. 7. 2024) ste uslužbenca MOL-a preimenovali v Črtomira Remca. Same napake ali preveč napak?«

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

V ekipi sinočnih Odmevov so pojasnili, da je šlo v tem primeru za človeško napako.

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

»Odziv na oddajo Prisluhniko tišini, 29. 6. 2024«

Gledalka P. R. in članica NPK komisije za tolmače slovenskega znakovnega jezika se je odzvala na oddajo [Prisluhniko tišini: Nov zakon v pomoč gluhoslepim](#), ki je bila na sporedu 29. junija. Ne da bi počakala na pojasnila varuhinje, je gledalka nekaj dni kasneje pismo javno objavila v

več medijih, nanj pa se je nato odzval tudi član Programskega odbora RTV Slovenija za invalidske vsebine. Povzemamo odziv gledalke na oddajo:

»Dne 29. 6. 2024 je bila predvajana oddaja Prisluhnimo tišini, ki je z objavo neresnic postala rumeni trač. Nizkotno, nespoštljivo urednikovanje je omogočilo žalitev in prizadelo številne gluhe in gluhe prostovoljce, najbolj razžalilo in prizadelo predvsem gluhoslepe in njihove svojce. Kako je lahko RTV Slovenija postala medij za lažnive, neresnične objave Prisluhnimo tišini? Izjave intervjuvancev so zavajajoče in jasno je, da za temi izjavami stojijo interesi v škodo gluhoslepih in da nihče ne preverja resničnost izjave gluhoslepe osebe, ki nastopa v tokratni oddaji. Vsakdo, ki aktivno uporablja slovenski znakovni jezik, to so predvsem gluhi, je zlahka ugotovil, da se podnapisi nikakor ne ujemajo z izjavami gluhoslepega gospoda Tekavčiča; tu se poraja veliko etično in moralno vprašanje o verodostojnosti tolmačenja in podnapisov. Kodeks etike tolmačev slovenskega jezika je jasen, da so tolmači zavezani k odgovornosti in resničnosti. Prav tako je izjava v. d. direktorja Zavoda združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik Janija Möderndorferja huda strokovna napaka in zavajajoča, saj NPK certifikat za tolmače slovenskega znakovnega jezika ne omogoča in ne pozna kompetenc za delo z gluhoslepimi, temveč izključno za slovenski znakovni jezik. Sem članica NPK komisije za tolmače slovenskega znakovnega jezika, v kateri preverjamo znanja izključno po katalogu, ki je javno dostopen na tej povezavi: <https://npk.si/katalogi/0613188/>. Bila sem v delovni skupini pri reviziji kataloga leta 2019, zato so izjave sedanjega v. d. Janija Möderndorferja čista laž in delajo veliko škodo ugledu tolmačev slovenskega znakovnega jezika kot tudi škodo gluhoslepim, ki imajo lasten jezik. Očitno je, da tako RTV Slovenija kot tudi urednica oddaje Prisluhnimo tišini ne preverjata pravilnosti izjav in javno dostopnih podatkov.

Prav tako je zavajajoča izjava Antona Petriča, da jezik gluhoslepih diskriminira slovenski znakovni jezik. Petrič je imenovan »predstavnik« skupnosti gluhih v Svetu zavoda Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik in hkrati zaposlen na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je skupaj z drugim članom Sveta in predstavnikom Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, Matjažem Juhartom izvolil sedanjega v. d. direktorja Janija Möderndorferja mimo vseh pogojev, ki jih zahteva delovno mesto direktorja. Očitni namen je, da gre za manipulacije pri informiranju javnosti in blatenje ugleda etike tolmačev slovenskega znakovnega jezika. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je prav tako pred leti širila neresnice o gluhih protestnikih Civilnega odbora Bele rokavice in jih tožila na sodišču zaradi svobode govora in javnega protesta. Sodišče ni moglo razpravljati o tem, kar je osnovna človekova pravica in zahtevalo umik tožbe. Mediji o tem niso poročali, temveč so zamolčali.

Vsled tega zato prosim in zahtevam, da RTV Slovenija in uredništvo oddaje Prisluhnimo tišini prevzameta odgovornost za neresnice in laži in uredita korektni prispevek, ki bo temeljil na ugledu etike tolmačev slovenskega znakovnega jezika, spoštovanju gluhoslepih in njihovega jezika kot tudi na verodostojnem prevajanju in tolmačenju izjav gluhih in gluhoslepih.

RTV Slovenija mora biti preverjen, pošten in zanesljiv medij in ne rumeni tisk, ki obrekuje ljudi ali je celo orodje v rokah nekoga drugega, kar se je zgodilo v tem primeru.«

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

Oddajo pripravljajo v Izobraževalnem programu v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih. Zveza poskrbi za vodenje v znakovnem jeziku in vse prevode in ne naša služba. Zato mora pojasnila v zvezi s korektnostjo prevoda podati urednica oddaje Prisluhnimo tišini.

Urednica oddaje Prisluhnimo tišini Vlasta Tifengraber

Odziv na javno objavljeno oddajo Prisluhnimo tišini, ki je bila dne 29. 6. 2024 radiodifuzno oddajana v našem TV-programu, je primarno izjemno nespoštljiv sam zase – v skladu s pravili Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev na tak dopis morda niti ne bi odgovorila, saj se na žaljiva in sovražna sporočila ne odziva. Tudi izjemno močno kritiko je mogoče sporočiti na dostojen in spoštljiv način. Konkretni odziv mag. Petre Rezar pa se spušča *ad personam* in daje žaljive vrednostne sodbe, ki temeljijo na neresničnih dejstvih.

Konkretni odziv gledalke je na več mestih žaljiv: neposredno do uredništva, saj ponazarja delo s slabšalnimi pojmi, kot so »nizkotno«, »rumeni trač«, »rumeni tisk«, da je plod nekih »interesov« itd., da je vsebina polna laži in neresnic itd., prav tako pa tudi v nadaljevanju do drugih oseb, ki pa so bili zgolj intervjuvanci oz. gostje oddaje in ne njeni snovalci. Pri tem je treba izpostaviti, da novinar ne odgovarja neposredno za vsebino izjave intervjuvanih oseb (izvemši pri pravici do popravka, ko gre za objektivno odgovornost v zvezi z objavljenim obvestilom).

Nič od v dopisu očitane (o zavajanju in neresnicah) ne drži. Tudi sicer gledalka ne ponudi dejstev ali dokazov, ki bi pričali o neresničnosti izjav. Generalno gre torej za odziv, ki je poln osebnega gneva in je izražen v vrednostnih ocenah, zato se je o njih težko izjavljati. V nadaljevanju je pripravljen zapis predvsem kot odgovor na kritiko o dejstvenih navedbah in ne o ocenah oz. mnenjih gledalke, saj se o mnenjih ne more soditi. Obenem pa je treba poudariti, da se je gledalka podpisala osebno, zato se ne more izjavljati o vseh gluhih, gluhoslepih, torej o skupnosti kot celoti in v ta namen ne bi smela uporabiti lastne volje, ocene, sodbe, kot da jo daje v imenu vseh, kot njihova predstavnica.

Oddaja je bila pripravljena v skladu z vsemi novinarskimi standardi in je skladna tudi s kodeksom novinarske etike (KNE) – tudi na primer s 3. točko KNE, ko mora v zvezi s hudimi obtožbami novinar pridobiti izjavo nasprotne strani, pri čemer v oddaji ni šlo za hude obtožbe zoper kogarkoli (niti ne zoper gluhoslepe, niti zoper gluhe, niti zoper konkretno gledalko), temveč za izjave mnenj intervjuvancev, ki pa so bila nekoliko kritična do predloga Zakona o uporabi jezika gluhoslepih in tam predlaganih določil.

Že pri pripravah na poročanje o predlogu Zakona o uporabi jezika gluhoslepih smo se primarno obrnili na Združenje gluhoslepih Dlan, ki naj bi po naših podatkih tvorno prispevalo pri pripravi predloga tega zakona in katerega zakonita zastopnica je tudi konkretna gledalka (ki pa se v odzivu ni predstavila kot taka). Novinar, ki je pripravljaj prispevek, se je na navedeno Združenje Dlan, katerega zakonita zastopnica je ga. Rezar, obrnil po elektronski pošti že 23. 4. 2024, nato ponovno 4. 6. 2024 in nato še po telefonu istega dne, ko je prejel sms sporočilo »Pokličem nazaj«, vendar do povratnega klica nikoli ni prišlo. Oddajo oz. prispevek smo zato morali

postaviti brez izjav predstavnikov Združenja Dlan. Ob tem izpostavljam, da je res škoda, da se gospa Rezar ni odzvala v času, ko smo jo za izjavo prosili.

Za nas je vsak odziv pomemben, tudi tak, ki je izjemno kritičen – tako, da v nadaljevanju pojasnjujem določene vidike prispevka v delu kritike ga. Rezar, ki je še dostojna in ki se navezuje na sam prispevek oz. oddajo. Namreč, kar nekaj zapisa v odzivu ga. Rezar ni vsebinsko povezanega s prispevkom v oddaji – in obračunava ad personam s tretjimi (kako je bil imenovan v. d., kdo je koga tožil pred leti itd.), zato se v tem delu ne bom spuščala v razpravo, niti podajala pojasnil.

V zvezi z očitki sem pridobila tudi odzive oseb, ki se v prispevku pojavijo oz. so intervjuvani: v. d. direktorja Zavoda Združenje tolmačev, tudi tolmača slovenskega znakovnega jezika, g. Janija Möderndorferja, g. Antona Petriča kot predstavnika ZDGNS, ki je reprezentativna invalidska organizacija tudi za gluhoslepe, ga. Zlate Crljenko, ki je tolmačka gosta Jožeta Tekavčiča že 38 let.

1. Izjave intervjuvancev so njihove lastne izjave, torej njihove lastne misli in ocene. Gre za subjektivni vidik intervjuvane osebe, ki ga novinar ne komentira in zanj tudi ne odgovarja vsebinsko. Ocena, da je neka izjava neresnična ali zavajajoča, ostane le vrednostna sodba, če se ne ponudi nasprotni argument, dejstvo ali celo dokaz.

2. Gluhoslepa oseba, ki nastopa v prispevku, se je znakovno izrazila le o lastni izkušnji – njen znakovni jezik je tolmačila gospa, ki je že 38 let tolmačka te osebe. Po lastni izjavi je izjavo gluhoslepe osebe lektorirala. Po moji oceni je to nujno potrebno, saj je dobesedni zapis znakovnega jezika včasih okoren, prevod pa vedno potrebuje tudi priredbo, saj je tako sporočilo izjave lažje razumljivo. Osebno ocenjujem, da je tolmačka v taki obliki izjavo korektno priredila in prevedla, kajti dobesednega prevoda na RTV ne moremo objaviti, saj ima znakovni jezik drugačna slovnična pravila kot slovenski knjižni jezik.

Celo kriterij za dodelitev licence tolmača za slovenski znakovni jezik navaja, da je *kakovost izvedbe tolmačenja: natančnost, strokovnost, jasnost in razumljivost tolmačenja izraženega besedila iz slovenskega znakovnega jezika v slovenski jezik*. Opis poklicnega standarda pa zahteva naslednje: *tolmači iz slovenskega znakovnega jezika v slovenski jezik: situaciji primerno prilagodi načine in tehnike tolmačenja, razčlenjuje izraženo sporočilo, povzema in sintetizira, podaja poglobljena besedišča različnih tematskih področij ...*

Obenem izpostavljam, da je težko, da bi dva različna tolmača prevedla besede oz. kretnje na enak način, popolnoma enako kot pri prevodih iz nekega tujega jezika, ko vedno obstaja več možnih različic. Gre torej za subjektivno oceno konkretne gledalke. Tolmačka gospoda Tekavčiča je podala svoj prevod odgovorno in nič v njem ne kaže na neresničnost. Pomen sporočila oz. izjave gospoda Tekavčiča pa v nobenem pogledu ni bil v ničemer povezan s predlogom Zakona o uporabi jezika gluhoslepih, temveč je bil gost le z namenom napotitve, kako je gluhoslepim in kakšne so možnosti komunikacije.

3. Glede kritike izjave g. Möderndorferja lahko zapišem, da je pogled na jezik gluhoslepih kot le modaliteta znakovnega jezika njegova ocena in trditev, ki ne more biti lažna, saj gre za izraženo mnenje in ne dejstvo. V svobodni demokratični ureditvi so dopustna različna stališča

in mnenja. Če se gledalka z njimi ne strinja, to lahko izrazi, ne more pa zahtevati, da uredništvo ugotavlja resničnost mnenj in stališč.

4. Glede izjave g. Möderndorferja o kvalifikaciji tolmačev se zdi, da gledalka ni dobro razumela sporočila oz. izjave g. Möderndorferja, saj je ponovno podal le svoje stališče – po njegovem mnenju so pač tolmači, ki po nacionalni poklicni kvalifikaciji prejmejo licenco za tolmača za slovenski znakovni jezik, usposobljeni tudi za delo z oz. za komunikacijo z gluhoslepimi. Očitno se ga. Rezar s to oceno ne strinja, ampak to ne pomeni, da je izjava laž ali da je zavajajoča.

Glede na podatke iz NPK trenutno kategorije za tolmača jezika gluhoslepih še ni. Obenem pa katalog NPK določa pri tolmaču za slovenski znakovni jezik v točki 8 pod *Prilagoditvami za osebe s posebnimi potrebami* tudi, da »Katalog je prilagojen osebam z okvaro sluha.« - torej za vse osebe z okvaro sluha, tudi za gluhoslepe, zato je lahko izjavo g. Möderndorferja lahko šteli tudi ne le za mnenjsko, ampak tudi za nezavajajočo.

5. Podobno se zdi, da gledalka ni pravilno razumela izjave g. Petriča, saj ta nikjer ni izjavil, da jezik gluhoslepih diskriminira znakovni jezik. Ga. R. trdi, da je izjava g. Petriča zavajajoča, pri tem pa ne poda nobenega argumenta zakaj, ampak ga v nadaljevanju celo diskreditativno napade na osebnem nivoju. Kot je razvidno iz oddaje, g. Petrič nasprotno očitku Rezarjeve pravi, da je Zakon o gluhoslepih diskriminatoren do slovenskega znakovnega jezika in tudi razloži, zakaj. To je njegova osebna ocena in stališče. Naj primarno poudarim, da smo g. Petriča prosili za izjavo šele po neodzivnosti Združenja Dlan, katerega zakoniti zastopnik je ga. R.

Nekaj dni po tem, ko je gledalka P. R. pismo, ki ga je poslala varuhinji, javno objavila v več medijih, ne da bi počakala na pojasnila, je varuhinja prejela še dopis člana Programskega odbora RTV Slovenija za invalidske vsebine **B. H.:**

»Posredujem članek z bombastičnim naslovom in blatenjem RTV Slovenija in resnično upam, da ukrepa tudi pravna služba RTV zaradi lažnega javnega obdolževanja in lažnivega blatenja v priloženem članku, ne nazadnje gre tudi za kršitev ugleda in menim, da bi morali zahtevati javno opravičilo oziroma popravek, ker vse, kar je bilo povedano v omenjeni oddaji Prisluhnilo tišini, temelji na resničnih in argumentiranih dejstvih, ki smo jih kot reprezentativna organizacija v času javne razprave poslali na MDDSZEM, in ne gre za nobeno zavajanje in širjenje lažnih informacij ali neresničnih izjav.

V kolikor pa navedbe v članku držijo, bi pričakoval, da jih avtorji tudi konkretizirajo in argumentirajo, ker nič od tega ni navedeno, je to zgolj en navaden populizem, značilen za rumeni tisk, za katerega pa tudi verjetno veljajo neka pravila in pravne norme, kaj je dovoljeno in kaj presega mere dobrega okusa, predvsem pa novinarske etike.

<https://www.domovina.je/gluhoslepi-gledalci-rtv-slovenija-postala-medij-za-laznive-neresnicne-objave>

Predvidevam, da bo ta tema tudi predmet obravnave Programskega odbora za invalidske vsebine. V kolikor potrebujete še kakšne dodatne informacije, se priporočam.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz vseh odgovorov lahko ugotovim, da so bile vaše pritožbe na

- neujemanje podnapisov z izjavami g. Tekavčiča (verodostojnosti tolmačenja in podnapisov)
- preverjanje resničnosti izjave g. Möderndorferja o NPK certifikatu za tolmače (programski ustvarjalci so dolžni preverjati dejstva)
- pridobivanje odziva na očitke g. Petriča, da jezik gluhoslepih diskriminira slovenski znakovni jezik

neutemeljene in da je bila oddaja pripravljena skladno z vsemi programskimi standardi ter poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Žalosti me tudi, da ste pismo javno objavili, še preden ste prejeli pojasnilo RTV Slovenija, saj ste v pismu vnaprej zapisali neresnične obtožbe, da je »nizkotno, nespoštljivo urednikovanje omogočilo žalitev in prizadelo številne gluhe in gluhe prostovoljce« ter celo, da je RTV »rumeni medij, ki obrekuje ljudi ali je celo orodje v rokah nekoga drugega«.

To so hude obtožbe, ki terjajo trdne argumente. Brez utemeljitev pa so nepotrebna in neprimerna žalitev javnega medija in povzročajo po nepotrebnem razkole tudi v gluhoslepi skupnosti, ki ji RTV Slovenija sicer namenja veliko pozornosti. In prav je tako, saj je to njeno poslanstvo. Takšne nepreverjene obtožbe vnašajo nemir tudi v gluhoslepo skupnost in škodijo tudi njej.

Upam, da bo v prihodnje prevladovala odprta in strpna komunikacija, v kateri bodo imeli glavno vlogo argumenti, brez vnaprejšnjih pavšalnih in neutemeljenih sodb.

Nepodnaslovljen dokumentarni portret Črni Peter tudi ob ponovitvi, 20. 7.

Gledalec **B. H.** se je obrnil na varuhinjo, ker dokumentarni portret o Petru Vilfanu [Črni Peter](#), katerega ponovitev je bila na sporedu 20. julija, ni bil podnaslovljen:

»Uporabniki me obveščajo, da oddaja Črni Peter, biografija košarkarske legende Petra Vilfana na 1. programu TV, 20. 7., ob 21. uri ni podnaslovljena. Prosim za pojasnilo.«

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddajo imamo narejeno, a so očitno v času moje odsotnosti spremenili verzijo, tako da je imela končnico F3, mi pa smo imeli verziji F1 in F2. Tako je bila oddaja res predvajana brez podnapisov zaradi tehnične napake, saj se podnapisi niso mogli sprožiti, ker je bila na voljo nova različica. Je pa zdaj že urejeno, da imamo tudi F3 različico in bodo podnapisi vidni ob naslednjem predvajanju oddaje, ti pa so na voljo že zdaj tudi na 365.rtvsl.si.

Iskreno se opravičujemo za nastalo situacijo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Vodja podnaslavljanja je podrobno pojasnila razloge za izostanek podnapisov. Žal to ne spremeni dejstva, da podnapisov ni bilo, čeprav je šlo za ponovitev oddaje in so bili podnapisi pripravljene. Ker so iz podobnih razlogov aprila izpadli podnapisi slovenskih govorcev v oddaji Dolina o ultramatonicah, bom Službi za podnaslavljanje v MMC-ju **priporočila, da preveri**

protokole za izogibanje takšnim in podobnim napakam. O vsem bom tudi poročala na seji PO za invalide in na kolegiju direktorice TV Slovenija.

Gledalec se je odzval:

»Hvala za vaš ažuren odgovor in seveda ga nekako sprejemam z razumevanjem, da se napake pač vedno dogajajo, ampak vseeno se nekako težko sprijaznim s tem, da se to prevečkrat dogaja ob nekih legendarnih biografijah, ki nenazadnje zanimajo tudi naše gluhe in naglušne uporabnike, kjer so tudi gluhi in naglušni košarkarji zapustili nepozaben pečat v slovenski košarkarski zgodovini. Pojasnilo o tehnični napaki bom posredoval tudi našim uporabnikom.«

Oddaja Dnevna soba brez podnapisov za gluhe in naglušne

Gledalec **B. H.** se je odzval na oddajo Dnevna soba, ki je (bila v ponovitvi, 24. julija) brez podnapisov:

»Danes (op. a.: 24. 7.) sem si želel ob 18. uri ogledati oddajo "Dnevna soba: Prehranska dopolnila niso zdravila" ki se zelo navezuje na aktualno problematiko glede zavajajočih reklam. Ampak žal je bila oddaja brez podnapisov - kljub ponovitvi, kar se mi osebno res zdi nesprejemljivo.«

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Žal Dnevne sobe nikoli nismo podnaslavljali. Razlog, zakaj ta oddaja nima podnapisov je, da dejansko nimamo dovolj finančnih sredstev, da bi jo lahko dodali. Oddaja sicer tudi v sporedu ni označena kot oddaja s podnapisi.

Želela bi si, da bi imeli za to dovolj sredstev in nam ne bi bilo treba razmišljati, kaj lahko podnaslovimo in česa ne moremo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Ker se ta težava ponavlja že dlje časa, sem v Priporočila za PPN 2025, ki sem jih 9. 7. 2024 poslala Upravi RTV Slovenija kot pripravljavcu PPN-ja, med drugim pri poglavju Dostopnost programov zapisala dve priporočili:

1. Povečati število oddaj, ki imajo **podnapise za gluhe in naglušne** (pri izboru so lahko v pomoč pristojna društva ali PO za invalidske vsebine).
2. Povečati količino vsebin v tehniki lahkega branja.

V. RTV-PRISPEVEK

Mnenje: »Strinjam se s povišanjem, ampak samo, če se zmanjša minutaža reklam«

»Imam vprašanje oziroma pripombo glede zahtevka o povišanju RTV-prispevka. HRT se tudi financira z obveznim prispevkom, ki znaša največ 1,5 % povprečne mesečne neto plače, in s prihodki komercialne narave. Nekako tako kot tudi RTV SLO. In sedaj primerjava: HRT ima 3 programe, prav tako TV SLO. In če primerjamo minutažo vseh reklam, oglasov ..., bi moral biti

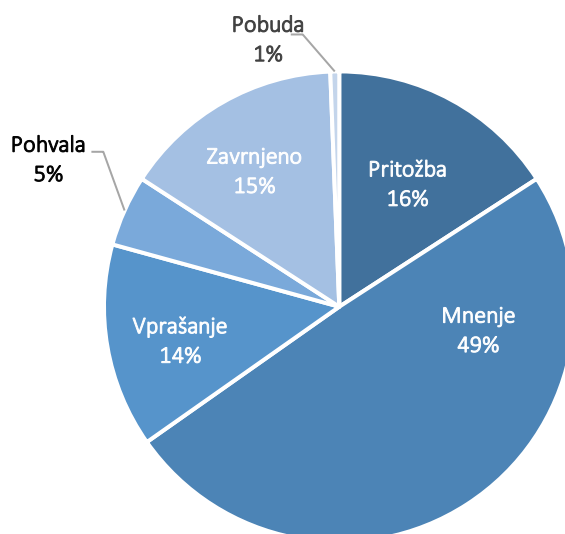
*pri nas prispevek vsaj za polovico nižji. Pri takem številu reklam pri nas nekaj ne štima./.../
Strinjam se s povišanjem, ampak samo če se zmanjša minutaža reklam na minimum. Verjetno
bi bile še kakšne pripombe glede kvalitete programa, ampak pustimo to za drugič.» (M. K.)*

STATISTIKA

Naziv OE	JULIJ 2024	JUNIJ 2024	JULIJ 2023
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	40	62	41
Informativni program	16	23	22
Kulturno umetniški program	3	12	8
Razvedrilni program	2	4	2
Športni program	11	20	4
Program plus	0	0	0
TV Koper/Capodistria	0	0	0
TV Maribor	0	0	0
Ostalo	8	3	5
PPE RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	8	12	3
Radio Prvi	7	9	3
Val 202	0	1	0
Ars	0	0	0
Radio Koper	0	0	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	2	0
RTV - PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI			
SKUPAJ	1	0	0
TV Capodistria	1	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
TV studio Lendava	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0
PPE MMC			
SKUPAJ	41	44	33
Novinarske vsebine	16	7	8
Uporabniške vsebine	22	36	23
Storitve	3	1	2
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	75	94	55
Jezikovna kultura	16	5	4
Oglaševanje	10	12	0
Dostopnost in prilagojeni programi	4	0	1
RTV-prispevek	3	9	0
Tehnične zadeve	9	13	0
RTV SLO - splošno	3	12	6
Svet RTV Slovenija	0	0	1
Varuhinja	2	2	1
Ostalo	2	1	1
Zavrnjena obravnava	26	40	41
VSI ODZIVI	<u>165</u>	<u>212</u>	<u>132</u>

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>165</u>
Pritožba	26
Mnenje	81
Vprašanje	23
Pohvala	8
Pobuda	1
Zavrjneno	26

SKUPAJ	<u>165</u>
Elektronska pošta	130
Spletni obrazec	16
Pismo	2
Telefon	17

